

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

20 21 yil « 8 » февраль

№ 60

Toshkent sh.

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни миллий даражадаги қайта йўналтириш тизимини тасдиқлаш тўғрисида

“Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагилар:

одам савдосидан жабрланган ёки жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтиришни амалга оширувчи органлар ва ташкилотларнинг вазифаларини, идентификация қилиш, қайта йўналтириш ҳамда шахсий маълумотлар ноошкоралигини таъминлаш тартибини назарда тутувчи **Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш тартиби тўғрисидаги низом 1-иловага мувофиқ;**

одам савдосидан жабрланган, шу жумладан, вояга етмаган шахсларнинг ижтимоий реабилитациясини, мазкур шахслар билан яқка тартибда ишлаш режасини ҳамда уларнинг мослашувига ёрдам кўрсатиш, шунингдек, одам савдосидан жабрланган шахсларни ҳимоя қилиш тартибини назарда тутувчи **Одам савдосидан жабрланганларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низом 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.**

2. Белгилансинки:

одам савдосидан жабрланганларни, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни миллий даражадаги қайта йўналтириш тизимини амалга оширувчи вазирлик ва идоралар йил якунлари бўйича декабрь ойининг 17-санасига қадар ушбу қарорнинг амалга оширилиши бўйича Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигига ахборот тақдим этадилар;

ушбу қарорни амалга ошириш билан боғлиқ харажатлар Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ва қонун ҳужжатлари билан тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

3. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги тегишли вазирлик ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири П.Р. Бобожонов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А.Арипов

Вазирлар Маҳкамасининг
2021 йил 8 февралдаги 60 -сон қарорига
1-илова

**Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация
қилиш ва қайта йўналтириш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

дастлабки идентификация – жисмоний шахсни одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс деб тан олиш тўғрисида қарор қабул қилиш мақсадида маълумотларни олишга, ўрганишга ва баҳолашга қаратилган чора-тадбирлар;

суҳбат – одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш, уларга тегишли ёрдамларни кўрсатиш учун одам савдосидан жабрланган шахс сифатида эътироф этишга ҳамда уларнинг Қонунда кўрсатилган ҳуқуқларини тиклашга қаратилган суҳбат;

суҳбат ва қайта йўналтиришни олиб борувчи мутахассис – “Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг (кейинги ўринларда – Қонун) 10-моддасида кўрсатилган давлат органлари ва уларнинг ҳудудий бўлинмаларининг махсус билим ва кўникмага эга бўлган вакили;

қайта йўналтириш – одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни тезкор, сифатли ва малакали ёрдам кўрсатилишига ҳамда ҳимояга олишга йўналтириш;

якуний идентификация – жисмоний шахсни одам савдосидан жабрланган деб тан олиш ёки тан олишни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилиш.

3. Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш фаолияти давлат органлари ва уларнинг ҳудудий бўлинмалари томонидан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари билан ҳамкорликда амалга оширилади.

4. Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтиришда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари давлат органларига кўмаклашади.

5. Ушбу Низом қоидалари одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга нисбатан қўлланилади.

6. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш ва идентификация қилиш мазкур шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, одам савдосидан жабрланганларнинг камситилишига йўл қўймаслик тамойилига асосланади.

2-боб. Идентификация ва қайта йўналтиришни амалга оширувчи органлар ва ташкилотлар ҳамда уларнинг вазифалари

7. Қуйидагилар дастлабки идентификацияни бевосита амалга оширувчи давлат органлари ва уларнинг ҳудудий бўлинмалари (кейинги ўринларда – ваколатли давлат органлари) ҳисобланади:

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги;

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси;

Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати;

Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ва унинг тизимидаги ташкилотлар;

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикасининг хориждаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари;

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги.

8. Яқуний идентификация Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича ҳудудий комиссия томонидан коллегиял тарзда амалга оширилади.

9. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ўз ваколатлари доирасида:

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги аризаларни, хабарларни ва бошқа ахборотни қабул қилади, рўйхатга олади ҳамда уларнинг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонун, шунингдек, маъмурий жавобгарлик, жиноят-процессуал, жиноят-ижроия тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва бошқа қонунларга мувофиқ кўриб чиқилишини таъминлайди;

келиб тушган мурожаатлар орқали одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида уларни идентификация қилади ҳамда қайта йўналтиради;

ушлаб турилганлар, қамоққа олинганлар ва маҳкумлар орасида одам савдоси билан боғлиқ жиноятлардан жабрланган шахслар ҳақида маълумот тўплайди, таҳлил қилади ва уларни идентификация қилишни ташкил этади;

ахборот-коммуникация технологиялари ва ижтимоий медиа соҳасида одам савдоси билан боғлиқ жиноятлардан жабрланган шахслар ҳақида маълумот тўплайди, таҳлил қилади ва уларни идентификация қилишни ташкил этади;

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни дастлабки идентификация қилиш мақсадида пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар билан ҳамкорлик қилади ва “Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга, терроризмни молиялаштиришга ва оммавий қирғин қуролини тарқатишни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунда назарда тутилган ҳаракатларни амалга оширади;

одам савдоси билан боғлиқ жиноятларни фош этиш бўйича тезкор-қидирув фаолиятини, жиноят ишлари бўйича терговга қадар текширув, суриштирув ва дастлабки тергов ўтказишни ташкил этиш ҳамда амалга ошириш даврида одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни дастлабки идентификация қилиш ва қайта йўналтиришни амалга оширади;

одам савдоси ва у билан боғлиқ жиноятларга тўқнаш келиш хавф остида бўлган шахслар орасидан одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш учун идентификация қилишга йўналтирилган ижтимоий дастурлар ва лойиҳаларни амалга оширади;

идентификация қилиш ва қайта йўналтириш жараёнларида қатнашаётган давлат органлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат ноижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари мутахассисларининг одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни аниқлаш ва идентификация қилиш усуллари ва мезонлари бўйича малака даражасини ошириш мақсадида ҳар йили камида бир маротаба ўқув семинар-тренинглار ташкил этади. Ўз ходимларининг малака даражасини ошириш истагини билдирган мазкур орган ва ташкилотларнинг тақдимномасига асосан Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Малака ошириш институти ва унинг ҳудудий филиалларида ўқитиш ташкил этилади;

одам савдоси жиноятлари содир этилган хорижий давлатлар ҳудудида жойлашган Ўзбекистон Республикасининг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари ходимлари учун ҳар йили одам савдосининг муаммоси тўғрисида хабардорликни ошириш ва бошқа мамлакатда

аниқланган одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни қайта йўналтириш бўйича кўникмаларни ривожлантиришга қаратилган ўқув семинар-тренинглари масофавий видео-алоқа каналлари орқали ташкил этади.

Идентификация қилиш ва қайта йўналтириш жараёнларида қатнашаётган давлат органлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат ноижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари мутахассисларининг одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни аниқлаш ва идентификация қилиш усуллари ва мезонлари бўйича малака даражасини ошириш мақсадида ҳар йили камида бир мартаба ўқув семинар-тренинглари ташкил этади;

10. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ўз ваколатлари доирасида:

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги аризаларни, хабарларни ва бошқа ахборотни қабул қилади, рўйхатга олади ҳамда уларнинг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни, шунингдек, маъмурий жавобгарлик, жиноят-процессуал, жиноят-ижроия тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва бошқа қонунларга мувофиқ кўриб чиқилишини таъминлайди;

келиб тушган мурожаатлар орқали одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида уларни идентификация қилади ҳамда қайта йўналтиради;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида уларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш фаолияти билан шуғулланувчи вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, ҳокимлар ва бошқа мансабдор шахслар томонидан қонунларнинг ижро этилишини назорат қилади;

одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг Қонунда кўрсатилган ҳуқуқ ҳамда эркинликларини таъминлашга қаратилган ҳаракатлар ижросини назорат қилади;

тезкор-қидирув фаолиятини, терговга қадар текширувни, суриштирувни, дастлабки терговни амалга оширадиган органлар томонидан одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш фаолиятида қонунларнинг ижро этилишини назорат қилиш ҳамда уларнинг одам савдосига қарши курашиш борасидаги фаолиятини мувофиқлаштиради.

11. Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати ўз ваколатлари доирасида:

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги аризаларни, хабарларни ва бошқа ахборотни қабул қилади, рўйхатга олади

ҳамда уларнинг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонун, шунингдек, маъмурий жавобгарлик, жиноят-процессуал, жиноят-ижроия тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва бошқа қонунларга мувофиқ кўриб чиқилишини таъминлайди;

келиб тушган мурожаатлар орқали одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида уларни идентификация қилади ҳамда қайта йўналтиради;

халқаро террорчилик ташкилотлари ва уюшган жиноий гуруҳлар томонидан амалга ошириладиган одам савдоси билан боғлиқ жиноят ишлари бўйича терговга қадар текширув ҳамда дастлабки тергов ўтказиш ҳамда одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар ва одам савдосидан жабрланганлар томонидан Ўзбекистон Республикасининг Давлат чегарасини кесиб ўтишга уринишлар даврида одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг дастлабки идентификация қилиш ва қайта йўналтиришни амалга оширади;

одам савдоси ва у билан боғлиқ жиноятларга тўқнаш келиш хавф остида бўлган шахслар орасидан одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш учун идентификация қилишга йўналтирилган ижтимоий дастурлар ва лойиҳаларни амалга оширади.

12. Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ўз ваколатлари доирасида:

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги аризаларни, хабарларни ва бошқа ахборотни қабул қилади, рўйхатга олади ҳамда уларнинг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонун, шунингдек, маъмурий жавобгарлик, жиноят-процессуал, жиноят-ижроия тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва бошқа қонунларга мувофиқ кўриб чиқилишини таъминлайди;

келиб тушган мурожаатлар орқали одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида уларни идентификация қилади ҳамда қайта йўналтиради;

вазирликлар, идоралар ва хўжалик бошқаруви органларида меҳнат муносабатлари, меҳнатни муҳофаза қилиш, касб ва меҳнат стандартлари, гендер тенгликка риоя этишни таъминлаш жараёнида қонун бузилиш ҳолатлари аниқланганда, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни дастлабки идентификация қилишни амалга оширади;

хорижда меҳнат фаолиятини амалга ошириш даврида зўравонлик, мажбурий меҳнат ва камситишдан жабрланган, меҳнат ва бошқа ҳуқуқлари бузилган, оғир молиявий аҳволга тушган ва шахсини тасдиқловчи ҳужжатларсиз, кундалик зарур эҳтиёжлари учун маблағсиз қолган шахслар орасидан одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни дастлабки идентификация қилиш ва қайта йўналтиришини амалга оширади;

одам савдоси ва у билан боғлиқ жиноятларга тўқнаш келиш хавф остида бўлган шахслар орасидан одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш учун идентификация қилишга йўналтирилган ижтимоий дастурлар ва лойиҳаларни амалга оширади.

13. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикасининг хориждаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари ўз ваколатлари доирасида:

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги аризаларни, хабарларни ва бошқа ахборотни қабул қилади, рўйхатга олади ҳамда уларнинг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ кўриб чиқилишини таъминлайди;

келиб тушган мурожаатлар орқали одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида улар томонидан тақдим этилган маълумот ва ҳужжатларга асосан дастлабки идентификация қилишни амалга оширади ҳамда қайта йўналтиради;

чет эл ҳудудида бўлиб турган, одам савдосидан тахминий жабрланган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича фаолиятни амалга ошириш давомида одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс деб топиш мақсадида улар томонидан тақдим этилган маълумот ва ҳужжатларга асосан дастлабки идентификация қилиш ва қайта йўналтиришни амалга оширади.

14. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ўз ваколатлари доирасида:

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги аризаларни, хабарларни ва бошқа ахборотни қабул қилади, рўйхатга олади ҳамда уларнинг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонун, шунингдек, маъмурий жавобгарлик, жиноят-процессуал, жиноят-ижроия тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва бошқа қонунларга мувофиқ кўриб чиқилишини таъминлайди;

келиб тушган мурожаатлар орқали одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш мақсадида уларни идентификация қилади ҳамда қайта йўналтиради;

шахсларга тиббий ёрдам кўрсатиш ва уларни даволаш даврида одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни дастлабки идентификация қилиш ва қайта йўналтиришни амалга оширади.

15. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат ноижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари идентификация қилиш ва қайта йўналтиришда иштирок этиш жараёнида қуйидаги ҳуқуқларга эга:

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни дастлабки ва якуний идентификация қилиш ва қайта йўналтириш ваколатли давлат органлар томонидан амалга оширилишида иштирок этади ва кўмаклашади;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақида маълумот келиб тушганда зудлик билан ваколатли давлат органларини бу ҳақда хабардор қилади ва дастлабки, якуний идентификация қилиш ҳамда қайта йўналтиришда иштирок этади;

идентификация ва қайта йўналтириш босқичларида жамоатчилик назоратини амалга оширади;

одам савдоси ва у билан боғлиқ жиноятларга тўқнаш келиш хавф остида бўлган шахслар орасидан одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш учун идентификация қилишга йўналтирилган ижтимоий дастурлар ва лойиҳаларни амалга оширишда иштирок этади.

3-боб. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш тартиби

16. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш ушбу Низомга 1-иловага мувофиқ схема бўйича амалга оширилади.

17. Дастлабки идентификация қилиш жараёни ушбу фаолиятни амалга оширувчи давлат органининг махсус жиҳозланган хонасида, ҳар бир шахс билан алоҳида, хавфсиз муҳитда, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг асосий эҳтиёжлари (озиқ-овқат ва сув, мос кийим, биринчи зарур тиббий ёрдам) қондирилгандан сўнг амалга оширилади.

18. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлашнинг дастлабки босқичида шифокорлар ёки тиббиёт ходимлари уларнинг соғлиғи ҳолатини, жисмоний шикастланишлар ва касалликлар мавжудлигини қайд этишлари шарт. Агар дастлабки идентификация қилиш босқичида шифокор ёки соғлиқни сақлаш мутахассиси мавжуд бўлмаган тақдирда, дастлабки идентификация қилишни амалга оширувчи ваколатли давлат органининг мутахассиси (кейинги ўринларда – мутахассис) соғлиқ ва жисмоний шикастланишларни (агар мавжуд бўлса) танасини кўздан кечириш асосида қайд этиши керак.

19. Дастлабки идентификация қилишда мутахассис одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга улар тушунадиган тилда ўзини таништириши ва улар билан ишлашдаги ролларини тушунтириши, шунингдек, идентификация жараёнлари ҳақида тўлиқ маълумот бериши ҳамда зарур ҳолларда психологнинг иштирокини таъминлаши шарт.

Мутахассис одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга чуқур руҳий, ижтимоий, жисмоний ва бошқа таъсир ёки жароҳат билан боғлиқ бўлган хулқ-атвор, алоқа ва бошқа хусусиятларни ҳамда одам савдосидан жабрланган эркак ва аёлларнинг турли талаб, хоҳиш-истаги, қизиқишини ва эҳтиёжларга эга бўлишлигини инобатга олиб, камситилишга йўл қўймаслик каби ёндашувлар асосида суҳбат олиб бориши лозим.

20. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг дастлабки идентификацияси суҳбат шаклида амалга оширилади ва уни ўтказиш учун шахсдан розилик олиш талаб этилади.

21. Шахс одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида дастлабки идентификациядан ўтишга розилик берган бўлса, ушбу Низомга 2-иловага мувофиқ шаклда расмийлаштирилади.

22. Агар шахс одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида дастлабки идентификациядан ўтишга розилик бермаган бўлса, ушбу Низомга 3-иловага мувофиқ шаклда расмийлаштирилади ҳамда ушбу Низомда назарда тутилган ҳаракатларни амалга ошириш тўхтатилади.

23. Суҳбат ўтказиш жараёнида мутахассис одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қуйидаги маълумотлар билан таништириши шарт:

одам савдосидан жабрланганлик ҳолатига аниқлик киритиш учун дастлабки идентификациядан ўтиш тартиби;

дастлабки идентификация жараёнида одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинган шахс сифатида тан олинса, унга ҳимоя ва Қонунда кўрсатилган ёрдам турларидан фойдаланиш ҳуқуқи;

одам савдосидан жабрланган шахслар мажбурлов ёки таҳдид остида содир этилган қилмиш учун фуқаролик, маъмурий ва жиноий жавобгарликдан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда озод қилиниши.

24. Дастлабки идентификация қуйидаги асослар мавжуд бўлганда амалга оширилиши мумкин:

одам савдоси жиноятларидан жабрланган шахслар, уларнинг яқин қариндошлари ва қонуний вакилларининг аризалари;

корхоналар, муассасалар, жамоат бирлашмалари, нодавлат нотижорат ташкилотлар, оммавий ахборот воситалари ва мансабдор шахсларнинг хабарлари;

дастлабки идентификацияни амалга оширувчи ваколатли давлат органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари билан ҳамкорликда одам савдоси билан боғлиқ жиноят содир этганлигини кўрсатувчи маълумотлар ва изларни бевосита ўзлари аниқлаши;

одам савдосидан жабрланганларнинг мурожаат қилишлари учун мўлжалланган “ишонч телефони”га келиб тушган мурожаатлар;

одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрлаган деб тахмин қилинаётган шахслар Ўзбекистон Республикасининг хориждаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасаларига бевосита мурожаат этганида, шунингдек, хорижий давлатлар ёки халқаро ташкилотларнинг тегишли ахбороти;

шахсларнинг ўз айбини бўйнига олиш ҳақидаги аризалари.

25. Ушбу Низомнинг 24-бандида кўрсатилган ҳолатлар аниқланганда, мутахассис 5 суткадан кечиктирмасдан ушбу Низомга 4-иловага мувофиқ одам савдосидан жабрланган шахсларни дастлабки идентификация қилиш учун суҳбат ўтказди.

26. Суҳбат давомида етарли асослар мавжуд бўлган тақдирда, шахс одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс деб тан олинади ёки рад этилади ва ушбу Низомга 5-иловага мувофиқ одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш анкетаси тўлдирилади.

27. Дастлабки идентификация қилиш давомида мутахассис одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни куйидаги ҳуқуқлари билан таништиради ҳамда одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида тан олинганда, уларнинг ушбу ҳуқуқлардан фойдаланиши таъминланади:

тиббий ёрдам олиш;

психологик ёрдам олиш;

ҳуқуқий маслаҳат олиш;

вақтинча яшаш жойидан (бошпанадан) фойдаланиш;

яқин қариндошлари билан алоқа ўрнатиш;

таржимон хизматларидан текин фойдаланиш.

28. Суҳбат ўтказган мутахассис куйидагиларни расмийлаштиради:

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ушбу Низомга 6-иловага мувофиқ шаклда дастлабки ёрдам кўрсатиш зарурлиги ҳақида аризани тўлдириб, агар ёрдам олишни рад этса, ушбу Низомга 7-иловага мувофиқ шаклда ҳамда ўз ваколати доирасида аризани кўриб чиқади ёки ваколат доирасига кирмаса тегишлилиги бўйича ваколатли давлат органига юборади;

ушбу Низомга 6-иловага мувофиқ дастлабки ёрдам кўрсатиш зарурлиги ҳақидаги аризани ёки ёрдам олишни рад этса, 7-иловага мувофиқ аризининг бир нусхасини одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга топширади.

29. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинган шахсларни ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни аниқлаш учун мутахассис ушбу Низомга 8-иловада кўрсатилган мезонларга мувофиқ ушбу шахсларни дастлабки идентификация қилади.

30. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни аниқлаш учун дастлабки идентификация қилишнинг қуйидаги мезонлари амалга оширилади:

ҳаракатлар, яъни шахснинг розилиги билан ёки розилигисиз амалга ошириладиган одамни олди-сотди қилиш, ёллаш, ташиш, топшириш, яшириш ёки қабул қилиш;

таъсир ўтказиш воситаларининг қўлланилганлиги, яъни куч ишлатиш ёки куч билан таҳдид қилиш ёхуд мажбурлашнинг бошқа шаклларида фойдаланиш, ўғирлаш, фирибгарлик, алдаш, ҳокимиятни суиистеъмол қилиш ёки вазиятнинг қалтислигидан фойдаланиш орқали ёхуд бошқа шахсни назорат қилувчи шахснинг розилигини олиш учун тўловлар ёки манфаатдор қилиш эвазига оғдириб олиш;

мақсад, яъни одамлардан фойдаланиш бошқа шахсларнинг фоҳишалигидан фойдаланишни ёки улардан шахвоний фойдаланишнинг ўзга шакллари, мажбурий меҳнатни ёки хизматларни, қулликни ёхуд қулликка ўхшаш одатларни, эркисизлик ҳолатини ёхуд инсон аъзоларини, тўқималарини ва (ёки) ҳужайраларини ажратиб олиш ҳаракатларининг мавжудлиги.

31. Шахс одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида эътироф этилганда, мутахассис мазкур шахсни унинг ҳуқуқлари билан таништиради ва унинг розилиги билан Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича ҳудудий комиссияга (кейинги ўринларда – ҳудудий комиссия) шахсни якуний идентификация қилиш масаласини кўриб чиқиш учун ҳужжатларини юборади, зарур бўлганда жисмоний ва психологик жиҳатдан тикланишида ёрдам кўрсатиш учун ихтисослаштирилган муассасага юборади.

32. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс билан суҳбат ўтказиш жараёни мутахассис томонидан амалга оширилади.

33. Суҳбат савол-жавоб тарзида ўтказилади ва унда мутахассис савол бериш йўли билан одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг идентификация анкетасини тўлдиради. Мутахассис суҳбат давомида одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг руҳий ва жисмоний ҳолатини инобатга олган ҳолда, суҳбатни тўхтатиши ва уни бошқа вақтда давом эттириши мумкин.

34. Суҳбат якунида мутахассис:

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсдан олинган маълумотларни таҳлил қилади;

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсдан дастлабки идентификация мезонларига мувофиқ олинган маълумотлар асосида якуний идентификацияни амалга ошириш, зарур ҳужжатларни расмийлаштиради ва ушбу масалани белгиланган тартибда кўриб чиқиш учун Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича ҳудудий комиссияга киритади;

агар шахс одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида эътироф этилган бўлса, ушбу Низомга 9-иловага мувофиқ қарор қабул қилинади ҳамда унга одам савдосидан жабрланганларни қайта йўналтириш жараёнида иштирок этиш учун ариза бериш таклиф этилади;

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсга Қонунда кўрсатилган ёрдамлар кўрсатилиши учун ариза олинади.

35. Яқуний идентификация шахсни одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс деб тан олиш тўғрисидаги қарор келиб тушган пайдан эътиборан ҳудудий комиссия томонидан “Жисмоний ва юридик шахсларнинг муурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуннинг 28-моддасида назарда тутилган муддатларда амалга оширилади.

36. Яқуний идентификация маъмурий жавобгарлик, фуқаролик процессуал, жиноят-процессуал, жиноят-ижроия тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ҳудудий комиссиялар томонидан одам савдоси билан боғлиқ ҳолатларга ойдинлик ва аниқлик киритилгандан кейин шахсни ушбу Низомнинг 10-иловасига мувофиқ одам савдосидан жабрланган деб топиш тўғрисида қарорни қабул қилиш орқали амалга оширилади

37. Одам савдосидан жабрланган деб тан олинган шахс ижтимоий реабилитация ва мослашув ҳуқуқига эга.

4-боб. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтириш

38. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтириш уларга зарур бўлган ёрдамни, ҳимояни ва реабилитацияни таъминлаш учун амалга оширилади.

39. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтириш уларнинг ушбу Низомга 6-иловага мувофиқ ёзган аризаси асосида амалга оширилади.

40. Дастлабки идентификация натижасига кўра, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга зарур бўлган ёрдамни кўрсатиш учун қайта йўналтириш тартиби белгиланади.

41. Қайта йўналтириш одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг розилиги билан фақат қуйидаги ҳолатларда амалга оширилади:

одам савдосидан жабрланган шахсларни қайта йўналтириш улар учун хавф туғдирмаса;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни одам савдосидан жабрланганларни реабилитация қилиш, уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш бўйича ихтисослаштирилган муассасаларга юбориш талаб этилса;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар уларни қайта йўналтиришни амалга оширувчи давлат органлари билан ҳамкорлик қилиш ҳуқуқидан фойдаланишдан бош тортмаса.

42. Қайта йўналтиришни амалга ошираётган ваколатли давлат органлари одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга қуйидагилар ҳақида маълумот беради:

одам савдосидан жабрланган шахсларни ҳимоя қилиш тизими;

вақтинчалик яшаш жойидан (бошпанадан) фойдаланиш ҳуқуқи;

одам савдоси жиноятларини содир этилишини ташкил этаётган ва амалга ошираётган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлик қилиш ҳуқуқи;

ёрдам бериш ва ҳимоя қилиш мақсадида уларнинг розилиги билан одам савдосидан жабрланган шахсларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш бўйича ихтисослаштирилган муассасаларга (кейинги ўринларда – ихтисослаштирилган муассасалар) юборилиши.

43. Ихтисослаштирилган муассасаларда тез тиббий ёрдам, психологик ёрдам, ҳуқуқий маслаҳат, таржимон хизматларидан текин фойдаланиш ҳуқуқи, вақтинча яшаш жойи (бошпана) билан таъминлаш ҳамда яқин қариндошлари билан алоқа ўрнатилишига ёрдам берилади.

44. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришда мутахассис томонидан қуйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади:

ижтимоий ва реабилитация хизматларини кўрсатишни ташкил этиш;

одам савдоси жиноятларини содир этишда иштирок этаётган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш учун ваколатли органлар билан ҳамкорлик қилишни таклиф этиш;

заруратга кўра, Қонунда белгиланган тартибда соғлиқни сақлаш, бандлик ва бошқа соҳаларда ёрдам кўрсатилишига кўмаклашиш ва йўналтириш;

одам савдосидан жабрланган шахслар тўғрисида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар бериш.

45. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан қуйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади:

дастлабки тиббий текширувни амалга оширилиши, уларга тиббий ёрдам кўрсатилиши ҳамда ихтисослаштирилган муассасаларга юборилишини таъминлаш;

одам савдосидан жабрланганлар тўғрисида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар бериш.

46. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришда Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ва унинг тизимидаги ташкилотлар томонидан куйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади:

дастлабки идентификацияни амалга оширувчи мутахассислар берган хабар асосида хорижда меҳнат фаолиятини амалга ошириш даврида зўравонликка, мажбурий меҳнатга ва камситишга, меҳнат ва бошқа ҳуқуқлари бузилишига дучор этилган, шахсини тасдиқловчи ҳужжатларсиз, оғир молиявий аҳволга тушиб қолган фуқароларнинг ватанга қайтариш;

одам савдосидан жабрланган шахсларни касбга йўналтириш ва бандлигини таъминлаш.

Бунда Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳузуридаги Хорижда меҳнат фаолиятини амалга оширувчи фуқароларни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш жамғармаси маблағларидан белгиланган тартибда фойдаланилиши мумкин.

47. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва уларнинг ҳудудий бўлинмалари томонидан куйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади:

одам савдоси жиноятларини содир этишда иштирок этган шахсларни жинойий жавобгарликка тортиш учун ваколат доирасида терговга қадар текширув, суриштирув, дастлабки тергов ҳаракатларини амалга ошириш;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг “Жабрланувчиларни, гувоҳларни ва жиноят процессининг бошқа иштирокчиларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида белгиланган тартибда дахлсизлигини таъминлаш;

одам савдосидан жабрланган шахсларга тиббий, психологик ва ижтимоий ёрдам кўрсатиш учун уларни тегишли орган ва ташкилотларга йўналтириш.

48. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари томонидан куйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади:

хорижий давлатларда одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш;

хорижий давлатлардан одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасига олиб келинишини таъминлаш;

заруратга кўра, хорижий давлатларда одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасининг Консуллик уставида назарда тутилган ҳуқуқларини таъминлаш;

одам савдоси жиноятларини содир этган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида маълумот бериш.

49. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва унинг тизимидаги ташкилотлар томонидан қуйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади:

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга ҳуқуқий ёрдам ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Давлат хизматлари агентлиги ваколатига кирувчи масалаларда ёрдам кўрсатиш;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш фаолиятида қатнашаётган нодавлат нотижорат ташкилотларининг қонун ҳужжатлари ва таъсис ҳужжатларида ушбу фаолият билан шуғулланиш ваколати юзасидан мониторинг юритиш ҳамда қонун бузилиш ҳолатларининг олдини олиш.

50. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни қайта йўналтиришни амалга ошираётган ваколатли давлат органларига қуйидаги чора тадбирлар амалга оширилишида кўмаклашади:

ҳуқуқий, тиббий ва психологик ёрдам кўрсатиш ва жабрланганларни ихтисослаштирилган муассасаларга юбориш;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни Ўзбекистон Республикасига олиб келиш;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни касбга йўналтириш ва мослаштириш;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни ҳимоя қилиш тизимини тушунтириш;

одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашуви бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш, шу жумладан, одам савдосидан жабрланган шахсларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш бўйича ихтисослаштирилган муассасаларни ташкил этиш;

одам савдосидан жабрланган шахсларга вақтинча бошпана бериш.

5-боб. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахс билан ишлаш

51. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш ушбу Низомга 11-иловага мувофиқ схема бўйича амалга оширилади.

52. Мутахассис вояга етмаган шахсларни одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар сифатида идентификация қилганда, уларнинг “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида кўрсатилган ҳуқуқлари амалга оширилиши учун Вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссияни хабардор қилади.

53. Вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссия одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни идентификация қилган мутахассис билан биргаликда ҳуқуқ ва қонуний манфаатларни таъминлаш учун зарур ҳолларда зудлик билан одам савдосидан жабрланганларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш бўйича ихтисослаштирилган муассасаларга қайта йўналтиради.

54. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтиришда қуйидагилар таъминланади:

вояга етмаган шахсларнинг уй-жойи хавфсизлиги, дахлсизлиги, хат-хабарлари сир тутилиши;

эксплуатация ва зўравонликнинг барча шаклларида, шу жумладан, жисмоний, руҳий ва жинсий зўравонликдан, қийноқларга солишдан ёки шафқатсиз, қўпол ёхуд инсон қадр-қимматини камситувчи бошқа шаклдаги муомаладан, ҳуқуқбузарликлар ва ғайриижтимоий ҳаракатлар содир этишга жалб этилишидан ҳимоя қилиниши;

таржимон, педагог ёки психолог, шу билан бирга қонуний вакилнинг иштироки.

55. Хориждаги одам савдосидан жабрланган ва одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар Ўзбекистон Республикасига Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 январдаги 6-сон қарори билан тасдиқланган Хорижда ота-онаси қарамоғидан маҳрум бўлган

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг болаларини Ўзбекистон Республикасига қайтариш тартиби тўғрисидаги низомга мувофиқ олиб келинади.

56. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар ота-онаси, уларнинг ўрнини босувчилар қарамоғидан маҳрум бўлган бўлса ёки ўз оиласининг қаердалигини билмаса, дастлабки идентификацияни амалга оширган мутахассис бошқа ваколатли давлат органлари билан ҳамкорликда вояга етмаган шахслар оиласини қидириш ёки уларга васийлик ёки ҳомийлик белгилаш чораларини кўради.

57. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни дастлабки идентификация қилиш учун ушбу жараён улар билан махсус жиҳозланган хонада, қайд этишнинг техник воситаларидан фойдаланган ҳолда, ота-онаси ёки қонуний вакили, ҳомийлик ҳамда васийлик органининг вакили ва психолог иштирокида суҳбат ўтказиш орқали амалга оширилади.

58. Суҳбат вояга етмаган шахсларнинг жинси, ёши ва бошқа ўзига хос хусусиятлари инобатга олинган ҳолда амалга оширилади.

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар билан суҳбат бир хил жинсдаги мутахассис томонидан ўтказилади.

59. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни идентификация қилиш бўйича суҳбатда вояга етмаган шахслар ота-онаси ёки уларнинг ўрнини босувчи шахсларнинг иштирок этиши таъминланади.

Вояга етмаган шахслар суҳбатда ота-онаси ёки уларнинг ўрнини босувчи шахсларнинг иштирок этишини рад этган тақдирда, вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси инспектори ҳамда психологнинг иштироки таъминланади.

Хориждаги одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар билан суҳбат масофавий видео-алоқа каналлари орқали ўтказилади.

60. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар билан суҳбат ўтказишдан мақсад унинг ёши, фуқаролиги, ота-онаси ёки васийларининг мавжудлиги ва уларнинг қаердалиги ҳақида маълумотлар тўплашдан иборат.

61. Вояга етмаган шахслар дастлабки идентификация босқичида одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар сифатида ушбу Низомга мувофиқ тан олинади.

62. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахслар чет эл фуқаролари бўлса, идентификацияни амалга оширувчи давлат органининг мутахассиси Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигини хабардор қилади.

63. Идентификация қилиш учун ваколатли давлат органининг одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни идентификация қилиш тўғрисидаги қарор уларнинг розилигидан қатъи назар қабул қилинади.

Ўн олти ёшга тўлган вояга етмаган шахсларга нисбатан эса уларнинг ихтиёрий розилиги билан, қонуний вакилининг ва (ёки) ҳомийлик ҳамда васийлик органи вакилининг, тегишли ихтисослаштирилган муассаса вакилларининг муурожаати асосида қарор қабул қилинади.

64. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларга нисбатан олиб борилаётган барча ҳаракатлар “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни ва халқаро шартномалари талабларига мувофиқ амалга оширилади.

6-боб. Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар тўғрисидаги шахсий маълумотларнинг ноошкоралигини таъминлаш тартиби

65. Қуйидагилар одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар тўғрисида шахсий маълумотлар ноошкоралигини таъминловчи субъектлар (кейинги ўринларда – субъектлар) ҳисобланади:

одам савдосидан жабрланган шахсларни аниқлаш, қайта йўналтириш ва уларга ижтимоий ёрдам кўрсатишда одам савдосидан жабрланган шахсларни аниқлаш ва суҳбат жараёнида иштирок этувчи ваколатли давлат органлари;

фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат ноижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари (келишилган ҳолда);

халқаро ташкилотлар (келишилган ҳолда);

ташкилий-ҳуқуқий шаклидан ва идоравий бўйсунувидан қатъи назар ихтисослаштирилган муассасалар.

66. Мутахассис суҳбат пайтидан бошлаб, одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақидаги шахсий маълумотларнинг махфийлигини таъминлайди.

Одам савдосидан жабрланган шахсларни аниқлашда иштирок этадиган субъектлар махфий ахборотни ҳимоя қилиш бўйича идоравий ҳужжатга эга бўлиши керак, бу эса махфий маълумотлар билан ишлаш учун рухсатга эга бўлган шахслар доирасини, шунингдек, ходимларнинг махфий ахборотни ошкор қилмаслик мажбуриятини белгилайди.

67. Субъектлар маълумотларнинг махфийлигини таъминлаш учун одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг шахсий маълумотлари билан ишлашда қуйидагиларга масъулдир:

одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни улар ҳақида маълумот тўплашнинг сабаблари ва мақсадлари ҳақида хабардор қилиш;

одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақида шахсий маълумотни ўзларининг ёзма ва оғзаки розилигисиз муайян мақсадлар учун узатмаслик;

одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг, улар ҳақидаги маълумотлар билан танишиш имкониятини яратиш;

оммавий чиқишларда ёки оммавий ахборот воситалари билан бўладиган учрашувларда ушбу шахслар розилигисиз уларнинг шахсига доир маълумотларни ошкор қилмаслик;

одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақидаги маълумотларни фақат уларнинг розилиги билан ошкор этиш ва бундай ошкоралик олиб келиши мумкин бўлган хатарлар тўғрисида тушунтириш;

одам савдосидан жабрланган шахсларни тасвирлайдиган график тасвирлар ёки видеоматериаллардан фойдаланганда, уларни танитмаслик ва овозни ўзгартиришни таъминлаш.

Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ва субъектлар ушбу Низомга 12-иловага мувофиқ махфийлик тўғрисидаги келишув битимига имзо чекади.

Маълумотларнинг махфийлигини таъминлаш ва уларни ошкор қилиш оқибатлари масалалари бўйича мутахассисларнинг малакасини доимий равишда ошириш таъминланади.

68. Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг шахсий маълумотлари билан ишлашда қуйидагилар тақиқланади:

ахборотни олиш ваколатига эга бўлмаган оммавий ахборот воситаларига ёки учинчи шахсларга одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақидаги маълумотлар билан ишлаш ва тарқатиш;

одам савдосидан жабрланганнинг шахсини аниқланиши мумкин бўлган график тасвирлар ёки видеоларни нашр этиш;

одам савдосидан жабрланган шахсларни аниқлашга имкон берадиган муайян ишнинг келиб чиқиши ёки ҳолати ҳақида маълумот бериш;

одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақида чоп этилган босма маълумотларни бошқалар учун фойдаланиш имконияти мавжуд бўлган жойларда қолдириш.

69. Шахсий маълумотларни қабул қилувчига ушбу маълумотларни узатишда махфийлик тартиботига риоя қилиш мажбурияти юкланади.

70. Шахсий маълумотларнинг трансчегаравий узатилишида халқаро шартномалар асосида қабул қилувчи томон одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини етарли даражада ҳимоя қилишни таъминлайди.

71. Субъектлар одам савдосидан жабрланган шахслар ҳақидаги маълумотларни Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали узатаётганда шахсий маълумотларни муҳофаза қилиш чора-тадбирларини таъминлайди, уларнинг бузилиши ва рухсатсиз ишлатилишининг олдини олади.

72. Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларнинг шахсий маълумотларини уларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини етарли даражада ҳимоя қилишни таъминламайдиган мамлакатларга ўтказиш қуйидаги ҳолларда амалга оширилиши мумкин:

шахсий маълумотларни узатиш учун одам савдосидан жабрланган шахсларнинг розилиги;

агар одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилиш учун маълумотларни узатиш зарур бўлса;

оммавий фойдаланилаётган маълумотлар ичида шахсий маълумотлар мавжуд бўлса.

73. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг шахсий маълумотларини жаҳон интернет ахборот тармоғи орқали узатишда бундай маълумотларни узатувчи субъект ахборотнинг махфийлигига риоя қилган ҳолда, уларни зарур ҳимоя воситалари билан таъминлаши шарт.

74. Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар ҳақидаги маълумотлар тарқатилиши уларнинг ҳаёти ёки соғлиғига таҳдид соладиган бўлса ошкор қилинмайди.

7-боб. Яқунловчи қоидалар

75. Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилишни ва қайта йўналтиришни молиялаштириш ҳамда моддий-техник таъминлаш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

76. Мазкур Низом талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

77. Дастлабки идентификациянинг нотўғри амалга оширилиши, етарли асосларсиз одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинган шахс сифатида эътироф этилиши натижасида шахсларга кўрсатилган ёрдамлар учун сарфланган бюджет маблағлари дастлабки идентификацияни амалга оширган давлат органи томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қопланади.

Шахс қонун ҳужжатларида кўрсатилган ҳуқуқларга эга бўлиш мақсадида ёлғон хабар берса, қонун ҳужжатларида кўрсатилган тартибда жавобгарликка тортилади ва етказилган зарарни қоплаб беради.

78. Идентификация жараёнида шахс ўзига нисбатан қабул қилинган қарорлардан қониқмаса, Одам савдосига қарши курашиш масалалари бўйича кичик комиссия ва Мажбурий меҳнатга қарши курашиш масалалари бўйича кичик комиссия раисларига мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга
1-илова

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Одам савдосидан жабрланган жисмоний шахс ёки ушбу ҳолатдан хабардор бўлган бошқа шахслар	Ваколатли органлар ва ташкилотларга мурожаат қилади ёхуд хабар беради.	Зудлик билан
2-босқич	Ваколатли орган ва ташкилотлар	1. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида дастлабки идентификациядан ўтишга розилигини олади. 2. Дастлабки идентификацияни амалга оширади. 3. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида тан олиш ёки рад этиш тўғрисида қарор қабул қилади.	5 кун ичида
3-босқич	Ваколатли орган ва ташкилотлар	1. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида тан олинган шахснинг ҳуқуқларини тушунтиради. 2. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсга белгиланган ёрдамларни кўрсатади, агарда чет давлатда бўлса ватанга қайтариш чораларини кўради. 3. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсга ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлик қилишни таклиф этади.	Қарор қабул қилингандан сўнг
4-босқич	Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс	Ваколатли органга ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлик қилиши тўғрисида розилик беради ёки ҳамкорликни рад этади.	Мурожаат қилинган кундан эътиборан 30 суткадан кам бўлмаган муддатда

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
5-босқич	Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар	Одам савдоси жиноятларини содир этишда иштирок этган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш учун терговга қадар текширув, суриштирув, дастлабки тергов ҳаракатларини амалга оширади.	Шахснинг розилигидан сўнг ЖПК доирасидаги муддатлар
6-босқич	Ваколатли орган	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тўпланган ҳужжатларни яшаш жойи бўйича ҳудудий комиссияга юборади. 2. Ихтисослаштирилган муассасаларга юборади.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қарор қабул қилинганидан сўнг 2. Шахснинг розилигидан сўнг
7-босқич	Ҳудудий комиссия	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шахсни одам савдосидан жабрланган деб тан олиш бўйича якуний идентификацияни амалга оширади 2. Якуний идентификация қилиш зарур ҳолатлар ойдинлаштирилгандан ва аниқлаштирилгандан кейин коллегиял тарзда қарор қабул қилади. 3. Одам савдосидан жабрланган шахснинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашуви бўйича яқка тартибдаги режани тасдиқлайди.	15 кун ичида, кўшимча ҳужжатларни сўраб олиш талаб этилганда эса, бир ойгача бўлган муддатда

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни
идентификация қилиш ва қайта йўналтириш
тартиби тўғрисидаги низомга
2-илова

Намуна

**Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида
дастлабки идентификациядан ўтишга розилик бериш тўғрисида
АРИЗА**

Мен, _____
(Ф.И.О)

одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида
идентификация қилиш тартибини ихтиёрий равишда қабул қиламан.

Қуйидагиларни тасдиқлайман, жумладан:

- 1) мен идентификация қилиш тартиби ва унинг оқибатлари ҳақида маълумотга
эга бўлдим;
- 2) идентификация қилиш жараёни ҳақидаги шартларни қабул қиламан.

Мен ҳақимдаги шахсий маълумотлар менга тегишли ва ёрдам кўрсатиш учун
зарурлигини тушунаман. Менга шахсий маълумотларни тўплашнинг аҳамияти
ва зарурлиги тўғрисида хабар беришди ва менга берилаётган ёрдам
натижадорлигига эришиш учун ваколатли давлат органининг мутахассисига
шахсий маълумотларимни тўплаш ва улардан фойдаланишга рухсат бераман.

Мен тақдим этган маълумот ҳақиқат ва менинг гувоҳлигимга мос келишини
тан оламан. Нотўғри маълумот бериш ёрдамнинг тўхтатилишига ва низомда
ва Қонунларда белгиланган тартибда жавобгарликка олиб келишини тушунаман.

_____

Ариза берувчи имзоси

_____

вақти

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни
идентификация қилиш ва қайта йўналтириш
тартиби тўғрисидаги низомга
3-илова

Намуна

**Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс сифатида
дастлабки идентификациядан ўтишни рад этиш тўғрисида
АРИЗА**

Мен, _____
(Ф.И.О.)

ихтиёрий равишда одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс
сифатида идентификация қилиш жараёни ва тартибидан ўтишни рад этаман.

Шунингдек, мен идентификация қилиш тартиби ва унинг оқибатлари ҳақида
хабардор қилинганимни тасдиқлайман.

_____
Ариза берувчи имзоси

_____
сана

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга
4-илова

Шахсни дастлабки идентификация қилиш учун суҳбат ўтказиш босқичлари

Босқич номи	Амалга ошириладиган ҳаракатлар
Кириш қисми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суҳбат олиб бораётган мутахассис суҳбатдошига ўзини таништириш. 2. Суҳбат ўтказиш мақсадини тушунтириш (<i>респондентнинг эҳтиёжларини аниқлаш зарурлигига урғу берган ҳолда</i>).
Маълумотларни тўплаш ва алмашиш бўйича келишиш (<i>ноошкоралик асосида</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шахсни унинг шахси ҳақидаги маълумотлар сир тутилишидан хабардор қилиш. 2. Шахсни унга доир маълумотларни ишлатиш ва тарқатишни чегараловчи ҳуқуқлари билан таништириш.
Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг ҳуқуқлари билан таништириш	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қонунларда кўрсатилган ҳуқуқ ва мажбуриятлар билан таништириш. 2. Ихтисослаштирилган ёрдам кўрсатиш имконияти ҳақида маълумотлар бериш.
Шахсга доир маълумотларни тўплаш	Шахс билан кейинчалик алоқа ўрнатиш усулларини белгилаш.
Шахсни одам савдоси билан шуғулланувчи шахс билан алоқага чиқишдан олдинги ҳаёти тўғрисида маълумотлар тўплаш	Шахсни, одам савдоси билан шуғулланувчи шахснинг таклифини қабул қилиш сабаби ва омилларини аниқлаш.
Одам савдосининг тўғридан-тўғри белгилари ҳақида маълумотлар тўплаш	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шахсларга (ҳаракат) нисбатан улардан фойдаланиш мақсадида уларни ёллаш, ташиш, топшириш, яшириш ёки қабул қилиш каби ҳаракатлар бўлганлигини аниқлайди ва таҳлил қилиш. 2. Шахсга (восита) куч билан таҳдид қилиш ёки куч ишлатиш ёхуд мажбурлашнинг бошқа шакллари билан фойдаланиш, ўғирлаш, фирибгарлик, алдаш, ҳокимиятни суиистеъмол қилиш ёки вазиятнинг қалтислигидан фойдаланиш орқали ёхуд бошқа шахсни назорат қилувчи шахснинг розилигини олиш учун тўловлар ёки манфаатдор этиш эвазига оғдириб олиш каби таъсир чоралар қўлланилганлигини таҳлил қилиш. 3. Шахснинг (мақсад) фоҳишалигидан фойдаланишни ёки ундан шахвоний фойдаланишнинг ўзга шакллари билан, мажбурий меҳнатни ёки хизматларни, қулликни ёхуд қулликка ўхшаш одатларни, эркисизлик ҳолатини ёхуд инсон аъзоларини, тўқималарини ва (ёки) хужайраларини ажратиб олиш каби эксплуатация қилиш мақсадини аниқлаш.

Босқич номи	Амалга ошириладиган ҳаракатлар
Одам савдосининг бевосита белгилари ҳақида маълумотлар тўплаш <i>(одам савдосининг тўғридан-тўғри белгилари бўлмаган тақдирда амалга оширилади)</i>	1. Шахснинг психологик ҳолатини таҳлил қилиш. 2. Ижтимоий муаммолар ва одам савдосидан олдинги ҳолатларнинг таҳлилин амалга ошириш <i>(яшаш манзили, муҳит ва бошқалар)</i> .
Хавфни аниқлаш	1. Шахс ва унинг яқин қариндошларининг соғлиғига ва ҳаётига хавфни таҳлил қилиш <i>(суҳбатдошда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлик қилиш хоҳишини уйғотиши)</i> . 2. Агарда ҳамкорлик қилиш истаги билдирилмаса, унга ёрдам бериш дастуридан чиқишини тушунтириш.
Суҳбатдош (респондент)нинг шошилини, устувор ва узоқ муддатли эҳтиёжларини аниқлаш	1. Қонун ҳужжатларида одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг ҳуқуқлари доирасида ёрдамга бўлган эҳтиёжини аниқлаш. 2. Узоқ муддатли эҳтиёжларини аниқлаш <i>(идентификация қилинмаган шахсга қўлланилмайди)</i> .
Одам савдосидан жабрланганлар, шахсни қайта йўналтириш	Шахсни қайта йўналтиришга берган розилигини тегишли тартибда расмийлаштириш.

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни
идентификация қилиш ва қайта йўналтириш
тартиби тўғрисидаги низомга
5-илова

Шахсни дастлабки идентификация қилиш АНКЕТАСИ

Рўйхатга олинган санаси: _____ Рўйхатда ўтган коди: _____

Суҳбат санаси: _____

Ташкилот номи: _____

Суҳбатдошнинг фамилияси, исми, отасининг исми: _____

Ташкилот тури:

- дипломатик ваколатхона/консуллик муассасаси
- ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган (ИИБ, Прокуратура, ДХХ)
- соғлиқни сақлаш органлари
- бандлик ва меҳнат органлари
- ННТ
- халқаро ташкилот
- бошқа

Юқорида кўрсатилган ташкилотга қайта йўналтирилган ташкилотнинг номи: _____

1. Шахсий маълумотлар

Фамилияси: _____ Исми: _____

Жинси: Аёл Эркак

Туғилган санаси: _____ Туғилган жойи: _____

Фуқаролиги: Ўзбекистон Республикаси Фуқаролиги бўлмаган шахс Бошқа давлат

Бўлган давлати _____

Миллати/эллати: Ўзбек Бошқа _____

Доимий рўйхатдан ўтган жойи: _____

Бўлган жойи: _____

Оилавий аҳволи:

- ёлғиз
- уйланган/турмушга чиққан
- ажрашган
- айрилган
- бирга яшовчи
- бева/бева аёл

Онасининг фамилияси, исми: _____

Отасининг фамилияси, исми: _____

Қонуний вакил (фақат вояга етмаганлар учун): _____

Фарзандлар сони: Йўқ 1 2 3 Кўпроқ (кўрсатинг) _____

Фарзандларнинг фамилияси, исми ва туғилган санаси: _____

2. Ижтимоий-иқтисодий аҳволи
(одам савдосига дуч келишидан олдин)

Таълим даражаси:

- бир ёш
- 1-3 ёш
- 3-7 ёш
- 7-9 ёш (бошланғич синфлар)
- 10-17 ёш (ўрта мактаб)
- лицей
- ўрта-махсус маълумот (коллеж)
- олий маълумот
- тугалланмаган олий маълумот
- бошқа

Касб/мутахассислиги: _____

Агар таълим даражаси 0, саводхонлик даражасини кўрсатади (ўқиш ва ёзишни билиши?)

Ҳа Йўқ

Олдинги иш тажрибаси мавжудлиги: Ҳа Йўқ Бошқа

Кетишидан олдин ижтимоий ҳолати қандай эди:

- талаба
- хизматчи
- ишсиз
- бошқа

Ойлик/киши бошига ўртача ойлик даромад (____): _____

Миграция сабаби:

- қашшоқлик
- оиладаги зўравонлик
- ишсизлик
- уй-жойи мавжуд эмаслиги
- бошқа _____

Муқаддам судланганлиги: Ҳа Йўқ

Агар бўлса, жиноят тури, суд ҳукмининг санаси ва судланиш муддатини кўрсатинг:

3. Одам савдоси жиноятининг босқичлари ва элементлари

3.1. Ёллаш

Ёллаш санаси: _____

Ёлланиши амалга оширилган давлат _____

Ёлловчи билан ушбу шахс ўртасида қандай йўл билан алоқа ўрнатилган:

- шахсий алоқа

- газетага эълон
- радиога эълон
- интернет (ижтимоий тармоқлар)га эълон
- телевидениега эълон
- танишлар орқали/қўшнилар
- оила аъзолари орқали
- олиб қочиш
- бошқа

Мазкур шахсга борадиган давлатида ваъда қилинган иш ёки даромад тури:

- энага
- уй ишлари
- қурилиш ишлари
- қишлоқ хўжалигида ишлаш
- бошқа жисмоний меҳнат
- савдо
- рақсга тушиш
- официант(ка)
- никоҳ тузиш
- шахвоний-бизнес
- тиланчилик
- жиноий фаолият
- ҳарбий хизмат
- туризм
- бошқа _____

Мазкур шахс қайси давлатда ишлашга рози бўлган?: _____

Белгилаган мамлакатда ваъда қилинган иш ҳақи миқдори: _____

Мазкур шахс ёлловчига олдиндан аванс тариқасида ҳақ тўлаганми? Ҳа Йўқ

Агар ҳа бўлса, қанча? _____

Ёлловчи ҳақидаги маълумотлар: Юридик шахс Жисмоний шахс

Агар ёлловчи – юридик шахс бўлса, кўрсатинг:

Саёҳат агентлиги Бандлик агентлиги Бошқа _____

Агар ёлловчи жисмоний шахс бўлса, кўрсатинг:

Ёлловчилар сони: _____

Биринчи ёлловчининг жинси: Э А

Биринчи ёлловчининг фуқаролиги:

Ўзбекистон Бошқа давлат _____ Номмаълум

Миллати/элат биринчи йўлловчи: _____

Биринчи ёлловчи билан муносабатлар тури:

- оила аъзоси
- қариндош
- севиклиси
- дўсти

- қўшниси
- таниши
- нотаниш
- номаълум
- бошқа _____

Иккинчи ёлловчининг жинси: Э А

Иккинчи ёлловчининг фуқаролиги:

- Ўзбекистон
- Бошқа давлат _____
- Номаълум

Миллати/эллати Иккинчи ёлловчи: _____

Иккинчи ёлловчи билан муносабатлар тури:

- оила аъзоси
- қариндош
- севиклиси
- дўсти
- қўшниси
- таниши
- нотаниш
- номаълум
- бошқа _____

ёллаш даврида фойдаланилган бошқариш воситалари:

- алдов
- шахсни сотиб олиш, жабрланувчини бошқариш
- ўғирлаш
- жисмоний қарамликдан фойдаланиш (наркотиклар ёки психотроп моддалар)
- бошқа воситалар _____

ёлловчига мазкур шахс қарзини тўлаши керак эдими?

- Ҳа
- Йўқ
- Номаълум

Агар ҳа бўлса, кўрсатинг: Пул миқдори: _____ Давр: _____

Нима учун қарз бўлган? _____

Мазкур шахс сотилган бўлса, пул миқдорини кўрсатинг: _____

3.2. Ташиш

Мазкур шахс ўз мамлакатидан бошқа жойга кўчирилганми?

- Ҳа
- Йўқ

Мазкур шахс ўз мамлакатидан бошқа жойга олиб ташилганми?

- Ҳа
- Йўқ

Транспорт харажатлари ким томонидан қопланган:

- мазкур шахс
- одам сотувчи/йўлловчи
- бошқа _____

Саёҳат усули:

- пиёда
- машинада

- қатновчи такси
- йўловчи автобус
- поезд
- самолёт
- денгиз кемаси
- бошқа _____

Мазкур шахс чегарани кесиб ўтдими?

- Ҳа
- Йўқ
- Номаълум

Агар ҳа бўлса, чегарани қандай кесиб ўтганлигини кўрсатинг:

- қонуний
- ноқонуний
- номаълум

Агар ноқонуний бўлса, фойдаланилган шахсини тасдиқловчи ҳужжатини кўрсатинг:

- шахсий
- қалбаки
- номаълум

Виза керак эдими?

- Ҳа
- Йўқ
- Номаълум

Агар ҳа бўлса, қандай виза билан фойдаланилганлигини кўрсатинг:

- расмий
- қалбаки
- номаълум

Шахсини тасдиқловчи ҳужжати ҳозир қаерда?

- мазкур шахсда
- йўлловчида/одам сотувчида
- ички ишлар органларида
- номаълум
- бошқа _____

Мазкур шахс бошқа давлатлар орқали транзит йўллари билан юрганми?

- Ҳа
- Йўқ
- Номаълум

Агар ҳа бўлса, ушбу шахс мазкур давлатлар ҳудудида бирон-бир фаолиятга жалб этилганлигини кўрсатинг?

- Ҳа
- Йўқ
- Номаълум

Агар ҳа бўлса, фаолият турини кўрсатинг:

- энага
- уй меҳнати
- қурилиш ишлари
- қишлоқ хўжалиги ишлари
- бошқа жисмоний меҳнат
- савдо
- рақсга тушиш
- официант
- шахвоний-бизнес

- тиланчилик
- жиний фаолият
- ҳарбий хизмат
- туризм
- бошқа

Ёллаш маршрути бўйича маълумот:

Кетиш шаҳар/мамлакат	Борадиган/борган шаҳар/мамлакат	Фойдаланиладиган транспорт воситаси (пиёда, автобуста, машинада, самолётда, поездда ва бошқалар)	кун/ой/йил	Мазкур шахс бошқа жабрланганлар/мигрантлар билан саёҳат қилганми? (Ҳа/Йўқ)	Мазкур шахс ўзининг шахсини тасдиқловчи ҳужжати билан саёҳат қилганми? (Ҳа/Йўқ)	Мазкур шахс қалбаки ҳужжатлар билан саёҳат қилганми? (Ҳа/Йўқ)	Чиқиш-кириш визаси бўлганми? (Ҳа/Йўқ)

Ташиш вақтида фойдаланилган бошқариш воситалари:

- алдов
- жисмоний зўравонлик
- руҳий зўравонлик
- олиб қочиш
- ҳужжатларни олиб қўйиш
- жисмоний қарамликдан фойдаланиш
- бошқа _____

Мазкур шахс ташувчига қарзини тўлаши керакми?

- Ҳа Йўқ Номаълум

Агар ҳа бўлса, кўрсатинг: Пул миқдори _____

Давр _____

Нима учун қарз? _____

3.3. Эксплуатация

Мазкур шахс бошқа шахс томонидан фойда кўриш мақсадида эксплуатация (фаолиятга мажбурланганми) қилинганми?

- Ҳа Йўқ Номаълум

Агар ҳа бўлса, кўрсатинг: эксплуатация бошланган сана: _____

Мамлакат/мамлакатлар эксплуатацияси _____

Одам сотувчилар сони: _____

Биринчи одам сотувчининг роли: _____

Биринчи одам сотувчининг жинси: Э А

Биринчи одам сотувчининг миллати: _____

Иккинчи одам сотувчининг роли: _____

Иккинчи одам сотувчининг жинси: Э А

Иккинчи одам сотувчининг миллати: _____

Бўлган давлатда жабрланувчининг фаолият/эксплуатация тури:

- Тижорат шахвоний эксплуатация
- Нотижорат шахвоний эксплуатация
- Раққоса сифатида эксплуатация
- Энага сифатида эксплуатация
- Уй меҳнати эксплуатацияси
- Савдо эксплуатацияси
- Қишлоқ хўжалиги эксплуатацияси
- Қурилиш эксплуатацияси
- Меҳнат ёки хизматлар эксплуатациясининг бошқа турлари _____
- Қулликда ёки куликка ўхшаш шароитлардаги эксплуатация _____
- Тиланчиликка мажбурлаш
- Жиноий фаолиятда фойдаланиш
- Қуролли тўқнашувларда фойдаланиш
- Органларни ёки тўқималарни олиб қўйиш
- Суррогат она сифатида фойдаланиш
- Фарзандни эксплуатация қилиш мақсадида боқиб олиш
- Эксплуатациянинг бошқа турлари _____

Эксплуатация босқичида фойдаланиладиган бошқарув воситаси:

- Алдов
- Жисмоний зўравонлик
- Руҳий зўравонлик
- Зўравонлик қилиш билан таҳдид қилиш
- Хужжатларни олиб қўйиш
- Муайян қарзини тўлагунча гаров сифатида ушлаб туриш
- Жисмоний қарамликдан фойдаланиш (наркотик ва бошқалар)
- Ҳокимиятни суистеъмол қилиш
- Жабрланувчини назорат қилган шахснинг розилигини олиш учун тўлов ёки имтиёзларни бериш ёки олиш
- Қийноқларни қўллаш
- Зўрлаш
- Қурол қўллаш
- Махфий маълумотларни овоза қилиш билан таҳдид қилиш
- Ҳаракат эркинлигини чеклаш
- Ҳокимиятга топшириш билан таҳдид қилиш
- Манипуляция
- Бошқа _____

Мазкур шахс қандайдир қарзини эксплуататорларга тўлаши керакми?

Ҳа Йўқ Номалум

Агар ҳа бўлса, аниқлаштиринг: пул миқдори _____

давр _____

Нима учун қарз? _____

Эксплуатация шартлари қандай эди?

- Белгиланган соатдан кўпроқ
- Танлаш имкони бўлмаган/иш танлаш чекланган бўлган
- Озиқ-овқат йўқлиги
- Сув йўқлиги
- Дам олиш кунлари йўқлиги
- Тиббий ёрдам йўқлиги
- Бошқа _____

Мазкур шахс пул олдимиди?

- Ҳа
- Йўқ
- Номалум

Агар ҳа бўлса, ҳар ой олган пул миқдорини кўрсатинг: _____

Мазкур шахсга пул тўплашига рухсат берилганми?

- Ҳа
- Йўқ
- Номалум

Бошқа шахслар ҳам шунга ўхшаш ҳолатларга тушиб қолганми?

- Ҳа
- Йўқ
- Номалум

Агар ҳа бўлса, қанча: _____

Жинси қанақа? Ҳа Йўқ иккала жинсли

Ёши тахминан нечада бўлган? вояга етмаган 18 ёшгача вояга етган, 18 ёшдан каттароқ

4. Одам савдоси вазиятидан чиқиш йўллари

Одам савдоси вазиятидан чиқиш санаси: _____

Жабрланувчи қандай озод этилди?

- Эксплуататор томонидан озод этилган
- Ўзи озод бўлган
- Бошқа жисмоний шахс ёрдами билан озод этилган
- Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларининг аралашуви билан
- ННТ ёрдами билан
- номалум
- Бошқа: _____

5. Илгари одам савдосидан жабрланганлик ҳолати

Мазкур шахс илгари одам савдосидан жабрланган бўлганлиги ҳолати

- Ҳа
- Йўқ
- Номалум

Агар ҳа бўлса, кўрсатинг: илгари одам савдосидан жабрланган бўлган санаси: _____

Илгари одам савдосидан жабрланган бўлган давлати _____

Бўлиш даври/йил _____

Жабрланувчи илгари одам савдосидан жабрланган бўлган вақтидаги фаолият тури/
эксплуатация:

- Тижорат шахвоний эксплуатация
- Нотижорат шахвоний эксплуатация
- Раққоса сифатида эксплуатация

- Энага сифатида эксплуатация
- Уй меҳнати эксплуатацияси
- Савдо эксплуатацияси
- Қишлоқ хўжалиги эксплуатацияси
- Қурилиш эксплуатацияси
- Меҳнат ёки хизматлар эксплуатациясининг бошқа турлари _____
- Қулликда ёки қулликка ўхшаш шароитлардаги эксплуатация _____
- Тиланчиликка мажбурлаш
- Жинойий фаолиятда фойдаланиш
- Қуролли тўқнашувларда фойдаланиш
- Органларни ёки тўқималарни олиб қўйиш
- Суррогат она сифатида фойдаланиш
- Фарзандни эксплуатация қилиш мақсадида боқиб олиш
- Эксплуатациянинг бошқа турлари _____

Мазкур шахс илгари ҳам одам савдосидан жабрланган деб идентификация қилинганми:

- Ҳа
- Йўқ
- Нوماълум

Агар ушбу шахс одам савдосидан жабрланган деб идентификация қилинган бўлса, аниқлаштиринг:

Мамлакат _____

Идентификацияни амалга оширган ташкилот: _____

Жабрланувчи илгари одам савдосидан жабрланган бўлганда, ёрдам кўрсатилганми:

- Ҳа
- Йўқ
- Нوماълум

Ҳолатнинг аниқ тафсилоти:

_____
_____

Яқунловчи хулоса:

Мазкур шахс одам савдосидан жабрланган деб ҳисобланади/ҳисобланмайди

Имзо _____

Сана _____

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни
идентификация қилиш ва қайта йўналтириш
тартиби тўғрисидаги низомга
б-илова

Намуна

**Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган
шахс томонидан дастлабки ёрдам олиш ҳақида
АРИЗА**

Мен, _____

_____

(орган ёки муассасанинг номи)

_____

(мутахассис лавозими)

билан суҳбатлашдим. Суҳбат жараёнида менга “Одам савдосига қарши
курашиш тўғрисида”ги Қонуннинг 22-моддасида кўрсатилган ҳуқуқларим билан
таништирди. Мен ушбу Қонунда кўрсатилган ҳуқуқларимдан фойдаланишга ёрдам
беришингизни сўрайман.

(Ф.И.О.)

(имзо)

_____

(орган ёки муассасанинг номи)

Мен асосий ёрдамга бўлган эҳтиёжни аниқлаш учун одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс билан суҳбатни ўтказганимни
тасдиқлайман.

(Ф.И.О.)

(имзо)

Одам савдосидан жабрланган ёки одам
савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган
шахсларни идентификация қилиш ва қайта
йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга
7-илова

Намуна

**Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс
томонидан дастлабки ёрдам олишни рад этиш тўғрисида
АРИЗА**

Мен, _____

(Ф.И.О)

_____
(орган ёки муассасанинг номи)

_____
(мутахассис лавозими)

билан суҳбатлашдим. Суҳбат жараёнида мени “Одам савдосига қарши
курашиш тўғрисида”ги Қонуннинг 22-моддасида кўрсатилган ҳуқуқларим
билан таништирди. Мен ушбу Қонунда кўрсатилган ҳуқуқларимдан
фойдаланишни рад этаман.

(Ф.И.О)

(имзо)

_____
(орган ёки муассасанинг номи)

Мен асосий ёрдамга бўлган эҳтиёжни аниқлаш учун одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс билан суҳбатни ўтказганимни
тасдиқлайман.

(Ф.И.О)

(имзо)

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга 8-илова

**Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш
МЕЗОНЛАРИ**

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
I. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш мезонлари		
1. Жиноий ҳаракатлар		
1.1. Ёллаш.	<p>Ёллаш аломатлари қуйидагича амалга оширилиши мумкин:</p> <p>1) ёллаш мақсадида ёлғон маълумотлар тақдим этиш:</p> <p>жамоат жойларида (дам олиш жойлари, меҳнат ярмаркалари, хорижий таълим муассасаларида таълим дастурларини ёритиш бўйича тадбирлар, турли танловлар);</p> <p>бевосита қариндошлари ва танишлари томонидан; интернет тармоғида;</p> <p>сайёҳлик ва иш билан таъминлаш агентликлари, танишиш ва никоҳ агентликлари орқали;</p> <p>васийлик/ҳомийликка олиш орқали;</p> <p>ОАВда реклама бериш орқали;</p> <p>бошқа давлат фуқаролигини олишни ваъда бериш; фирибгарлик.</p> <p>2) Мажбурлаш орқали:</p> <p>одам савдосида гумон қилинган шахс томонидан жабрланувчига ва унинг қариндошларига нисбатан зўравонлик қўллаш орқали;</p> <p>ўғирлаш;</p> <p>никоҳга мажбурлаш;</p> <p>товламачилик.</p>	<p>Ёллаш деганда, жисмоний ёки юридик шахсларни излаш, танлаш, ёллаш ва ҳар қандай ишни бажариш, иш берувчи ёки бошқа шахслар манфаатлари учун хизматлар кўрсатиш учун моддий товон пули тўлаш мақсадида одамларни ёллашдаги фаолияти тушунилади. Ёллаш келиб чиққан, транзит қилинган ёки борадиган мамлакатда амалга оширилиши мумкин. Ёллаш жисмоний шахслар томонидан ҳам (эркаклар, аёллар, турмуш қурган жуфтликлар) ва юридик шахслар томонидан (турли хил юридик ва ноқонуний бандлик агентликлари, сайёҳлик агентликлари ва бошқалар) амалга оширилиши мумкин.</p> <p>Ёллашда ёлғон маълумотлар қуйидагилар бўлиши мумкин:</p> <p>таълим олиш имкониятлари тўғрисида;</p> <p>ишга жойлашиш шартлари тўғрисида;</p> <p>таклиф қилинаётган меҳнат шартномасининг қонунийлиги тўғрисида;</p> <p>чет элда оила аъзолари билан учрашиш имконияти тўғрисида;</p> <p>яшаш шароитлари тўғрисида;</p> <p>бошқа давлатда иш топиш ва унда яшаш учун зарур бўлган ҳуқуқий ҳужжатларни олиш тўғрисида;</p> <p>таклиф қилинган ишнинг моҳияти;</p> <p>таклиф қилинган иш ҳақи тўғрисида.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
1.2. Ташиш (транспортировка).	Шахсни эксплуатация қилиш мақсадида турли транспорт воситаларидан фойдаланилган ҳолда ёки фойдаланмаган ҳолда давлат ҳудудида ёки чет элда бир жойдан икки жойга кўчириш.	Ташиш/транспортировка куйидагича амалга оширилиши мумкин: 1) жабрланувчи шахсни мамлакат ичидаги бошқа бир турур жойга, (мамлакат ичидаги одам савдоси) ёки чет элда (трансмиллий одам савдоси); 2) транспорт воситаларидан фойдаланган ҳолда (автомобиль, самолёт ва бошқалар) ёки уларсиз (бориш қийин бўлган ҳудудлар орқали пиёда юриш); 3) жинойий гуруҳлар ёки транспорт компаниялари томонидан.
1.3. Топшириш.	Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни эксплуатация қилиш мақсадида бир шахс томонидан бошқа шахсга ўтказиш.	Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни топшириш, одатда, мол-мулк билан боғлиқ бўлган пулли битим натижасида юзага келади. Собиқ эгаси уни моддий манфаат олиш учун янги эгасига нарса сифатида топширади. Пул ўтказиш нафақат белгиланган мамлакатда, балки транзит мамлакатларида ҳам амалга оширилиши мумкин.
1.4. Яшириш.	Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни давлат органлари ёки учинчи шахсларга жиноят ҳақида хабар бериш имкони бўлмаган жойларга яшириш.	Одам савдосидан жабрланган шахсни яшириш унинг асосий яшаш жойидан ташқарида жойлашган бошқа бир ҳудудда амалга оширилади. Бу меҳмонхона, меҳмон уйи ёки квартира бўлиши мумкин. Одам савдосидан жабрланган шахсни одатда, бошқа шахслар, расмий ва норасмий шахслар билан алоқа қилишдан қочиш учун яширилади. Яширишни тан олиш жуда қийин, чунки у мажбурлашдан кўра уй-жой билан таъминлаш билан боғлиқ. Уй эгасининг айбдорлиги масаласи ва даражаси бу шахс нима юз бераётгани ҳақида берган маълумот миқдорига боғлиқ
1.5. Қабул қилиш.	Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни келажакда эксплуатация қилиш мақсадида бир шахс бошқа бир шахсдан қабул қилиши.	Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни қабул қилиш шунингдек, топшириш пайтида, одатда мол-мулк билан боғлиқ бўлган пулли битим натижасида юзага келади. Бундай ҳолда, янги эгасининг ҳаракатларига урғу берилади. Янги эгаси жабрланувчини аввалги эгасига молиявий фойда бериш эвазига қабул қилади. Сотиб олиш, эксплуатация мақсадида иш билан таъминлаш ёки ёллашни ўз ичига олади.
2. Жинойий таъсир этиш усуллари		
2.1. Жисмоний ёки руҳий таҳдид қилиш.	Шахснинг эркига қарши зўравонликни қўллаш билан таҳдид қилиш.	Шахс итоатсизлик қилган тақдирда, унга ёки бошқа шахсларга нисбатан жисмоний ёки руҳий зўравонлик қўллашга ваъда беришни, шунингдек, бошқа шахсларга зўрлик ишлатилаётганини намойиш этишни ўз ичига олиши мумкин.

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
2.2. Шахснинг ҳаёти ва соғлиғи учун хавфли бўлмаган баданига шикаст етказиш.	Баданга қасддан шикаст етказиш, меҳнат қобилиятини сезиларли даражада йўқотиш ёки жисмоний азоб-укубатларни келтириб чиқарган, аммо бунинг натижасида жабрланувчининг ҳаёти ва соғлиғига хавф туғдирмаган қасддан иш ташлаш ёки бошқа зўравонлик ҳаракатларига олиб келади.	<p>Жисмоний ёки руҳий зўравонлик таҳдиди куч ишлатиш, яккалаш, қуролни намоёиш қилиш ва бошқа таҳдидлар сифатида ҳам эътироф этилади.</p> <p>Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган калтакланган ёки бошқа зўравонлик ҳаракатлари (озик-овқат ва сув билан таъминланмаган, зарур тиббий ёрдам кўрсатилмаган ва ҳоказо) бу жисмоний азоб-укубатларга ва/ёки жароҳатларга олиб келди, аммо жиддий оқибатларга олиб келмайди. Танада зўравонлик излари (чандиқлар ва бошқалар) бўлиши мумкин) соғлиққа зарар оғирлигининг суд-тиббий таърифи ҳулосаси ҳисобга олинади.</p> <p>Зўравонлик, улар устидан кўпроқ назорат қилиш учун шахсларни гиёҳванд ёки спиртли ичимликлар олишга мажбур қилиши мумкин.</p> <p>Зўравонлик инсонни асл шартномада акс этмаган вазифаларни бажаришга мажбур қилиш учун ҳам ишлатилиши мумкин (масалан, асосий вазифалардан ташқари мажбурий уй вазифасини бажариш учун).</p>
2.3. Инсоннинг ҳаёти ва соғлиғи учун хавфли бўлмаган руҳий зўравонликдан фойдаланиш.	Шахсга руҳий зўравонлик натижасида одам савдоси жабрланувчиси ўз иродасини эркин назорат қила олмайди ва одам савдогарининг топшириғига биноан ҳаракатларни амалга оширади.	<p>Руҳий зўравонлик аломатлари шикастланишдан кейинги стрессни ўз ичига олиши мумкин - фикрлаш бузилиши, тартибсизлик, хотира муаммолари ва уйқунинг бузилиши.</p> <p>Ҳақорат, ҳар қандай хатти-ҳаракатлар учун айбдорлик ҳиссини сингдириш, масҳара қилиш, қўпол муносабат, қўрқитиш ва бошқалар руҳий зўравонлик деб ҳам тан олинади.</p> <p>Ўзаро муносабатларни доимий равишда суиистеъмол қилиш ва бузиш, шунингдек, одамнинг заифлигини оширишга қаратилган психологик мажбурлашнинг бир шакли ҳисобланади.</p> <p>Таҳдидларнинг ишончлилиги ва таъсирини жабрланувчининг индивидуал эътиқоди, ёши, маданий даражаси ва ижтимоий-иқтисодий ҳолати ҳисобга олинган ҳолда баҳолаш керак.</p> <p>Соғлиққа етказилган зарарнинг оғирлиги тўғрисида суд-тиббий ҳулосаси ҳисобга олинади.</p>
2.4. Шахснинг ҳаёти, жисмоний ёки руҳий саломатлиги учун хавфли бўлган зўравонликдан фойдаланиш.	Қасддан баданга оғир шикаст етказиш ёки ўртача оғирликдаги тан жароҳати етказиш, натижада: 1) кўриш, сўзлаш, эшитиш қобилиятини йўқотиш ёхуд бирон аъзонинг ишдан чиқиши ёки унинг фаолияти тамоман йўқолишига, руҳий ҳолатининг бузилишига ёки соғлиғининг бошқача тарзда	<p>Ушбу хавфли ҳаракатлар жабрланувчига етказиш вақтида ҳаёти учун хавфли бўлган ёки нормал ривожланиш жараёнида, тегишли тартибда даволанмаса жабрланувчининг ўлимига сабаб бўлиши ёки ногиронлигига олиб келиши мумкин бўлган жароҳатларга киради.</p> <p>Соғлиққа етказилган зарарнинг оғирлиги тўғрисида суд-тиббий ҳулосаси ҳисобга олинади.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	<p>бузилишига, умумий меҳнат қобилиятининг ўттиз уч фоизидан кам бўлмаган қисмининг доимий йўқолишига ёки ҳомиланинг тушиши ёхуд баданнинг тузалмайдиган даражада хунуклашишига;</p> <p>2) узоқ муддатли соғлиқни бузилишига ёки учдан бир қисмидан кам бўлган доимий ногиронлик ҳолатига олиб келадиган ўртача оғирликдаги жисмоний шикастланиш.</p> <p>Қасддан баданга ўртача оғир шикаст етказиш, соғлиқнинг узоқ вақт, яъни камида йигирма бир кун, аммо тўрт ойдан кўп бўлмаган даврда ёмонлашувига ёки умумий меҳнат қобилиятининг ўн фоизидан ўттиз уч фоизгача йўқолишига сабаб бўлган қасддан баданга ўртача оғир шикаст етказиш.</p>	
<p>2.5. Қийнаш.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс кўп маротаба ёки узоқ вақт давомида оғриқ етказиш билан боғлиқ ҳаракатлар, чимчилаш, савалаш, тўмтоқ ёки ўткир учли нарсалар билан кўплаб, аммо унча катта бўлмаган шикастлар етказиш, қиздирилган буюмлар билан одам танасига таъсир кўрсатиш ёки бошқа шунга ўхшаш қийноқлар.</p> <p>Қийноқлар - бу юқоридаги мақсадлар учун қасддан қийноққа солиш ёки жиддий жисмоний ёки руҳий азоб беришдир.</p> <p>Қийноқлар ва бошқа зўравонлик турлари ўртасидаги фарк, берилган оғриқнинг интенсивлиги асосида белгиланади.</p>	<p>Қийноқлар одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсдан пулни ундириш, кўрқитиш ёки баъзи ҳаракатларга мажбурлаш мақсадида унга жисмоний ёки руҳий азоб етказишни англатади.</p> <p>Қийноқлар оғирлаштирувчи ва қасддан қилинган, ғайриинсоний ва қадр-қимматни камситадиган муомаладир.</p> <p>Жисмоний ва руҳий зўравонлик уйқу, озиқ-овқат ва сувдан маҳрум қилиш, термал, кимёвий каутеризация (Мохибустион), кўрқитиш, тиббий ёрдамдан, шахсий гигиена буюмларидан ва бошқадан маҳрум қилиш билан ифодаланади.</p>
<p>2.6. Инсонни бўйсундириш учун ғайриинсоний ёки кадр-қимматни камситадиган муомаладан фойдаланиш.</p>	<p>Ғайриинсоний муомала-ноқонуний жисмоний ёки руҳий азоб-укубатларга олиб келиши мумкин бўлган қийноқлардан бошқа ҳар қандай муомала.</p> <p>Шахсни камситувчи муомала - бу одамни бошқа одамлар олдида кўпол равишда камситадиган ёки уни ўз иродаси ва виждонига зид иш тутишга мажбур қиладиган ёки жабрланувчини кўркув, камситилиш, хавотирга соладиган, одамни камситишга ва жисмоний ҳолатини бостиришга қодир қийноқлардан</p>	<p>Ғайриинсоний ва қадр-қимматни камситадиган муомала - одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинган шахсни бўйсундириш мақсадида унга қарши қилинган ҳаракатлар мажмуаси.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	<p>бошқа ҳар қандай муомала. шунингдек, жабрланувчига бўйсунуш учун ахлоқий қаршилик.</p> <p>Шахсни камситувчи муомала - бу одамни бошқа одамлар олдида қўпол равишда камсиладиган ёки уни ўз иродаси ва виждонига зид иш тутишга мажбур қиладиган ёхуд жабрланувчини қўрқув, камситилиш, хавотирга соладиган, шахсни камситишга ва жисмоний ҳолатини бостиришга қодир қийноқлардан бошқа ҳар қандай муомала.</p>	
2.7. Ўғирлаш	<p>Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни хоҳишига ёки иродасига зид равишда содир этилган хатти-ҳаракатлар, яшаш жойини ёки вақтинча яшаш жойини ўзгартириш, шунингдек, озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ ҳаракатлар.</p> <p>Одам ўғирлаш қуйидаги кетма-кетликда учта босқични ўз ичига олади:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) жабрланувчини қўлга олиш; 2) доимий ёки вақтинча яшаш, ишлаш, дам олиш, даволаниш ва бошқалардан қўчиб ўтиш; 3) озодликдан маҳрум қилинган шахсни иродасига қарши ёки унинг хоҳиш-иродасини ҳисобга олмасдан озодликдан маҳрум қилиш билан ушлаб туриш.	<p>Шахсни ўз хоҳиш-иродасига қарши ўғирлаш, унинг доимий ёки вақтинча яшаш жойидан қўчиб ўтиши, жойлашган жойидан бошқача жойда ушлаб туриш, гаровга олиш аломатлари билан боғлиқ бўлмаган ва қўлга олиш, алдаш ёки ҳаёт ва соғлиқ учун хавфли бўлмаган зўравонлик ишлатиш билан содир этилган ёки бундай зўравонлик таҳдиди.</p> <p>Одам ўғирлаш одам савдоси жабрланувчисини ўз иродасига қарши қасддан қўлга олишни, ташишни ва чеклашни ўз ичига олади.</p>
2.8. Ҳужжатларни олиб қўйиш.	<p>Одам савдосидан жабрланган шахснинг шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар, саёҳат ҳужжатлари (паспорт, шахсий гувоҳнома, яшаш гувоҳномаси ва бошқалар), ҳужжатларни олиб қўйиш орқали фойдаланишдан маҳрум қилиш.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар, масалан, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан боғлиқ айрим ишларни ҳал қилиш зарурати учун турли баҳоналар остида олиб қўйилиши мумкин. Кейин ўз ҳужжатларини олган кишига бўйсунуш учун қўрқув ва масъулиятни ҳис қилиш учун шахсга қайтарилмайди.</p>
2.9. Асоссиз қарзни тўлаш учун шахсни мажбурий ҳолатда ушлаб туриш.	<p>Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни ҳаракат эркинлигидан маҳрум бўлган ҳолатда, учинчи шахс томонидан қонуний ёки ноқонуний равишда белгиланган қарзни тўламагунга қадар гаровга олинади.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс қамоққа ташланади ёки кичик ҳудудда ҳаракат эркинлиги чекланади, ёки учинчи шахс асоссиз қарзни (қарзга қуллик) тўлаш пайтигача гаровда сақланади.</p> <p>Бу деярли муддатсиз давом этиши мумкин, чунки бир томондан, кўрсатилаётган ишлар ва хизматлар кам баҳоланади, бошқа томондан, озиқ-овқат ва турар жой учун тўлов шу қадар юқори нархларда</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
		<p>ундириладики, қарзни ундириш деярли мумкин эмас. Бундай муносабатлар қонуний кўриниш бериш учун қарз билан боғлиқ шартнома асосида ўрнатилиши мумкин. Аслида, бундай муносабатлар ноқонунийдир, чунки улар ёлғонга асосланган ва шартнома шартлари адолатсиздир.</p> <p>Қарз, иш ҳақи аванслари ёки саёҳат харажатларини қоплаш учун қарзлардан, кунлик яшаш харажатларидан, тиббий харажатлар каби фавқулудда харажатлардан келиб чиқиши мумкин. Таъсир усуллари манипуляцияга, айниқса, саводсиз ишчиларга таъсир қилиши мумкин. Таъсир қилиш усуллари, айниқса, саводсиз ишчиларга таъсир қилиши мумкин.</p>
2.10. Алдаш.	<p>Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётганга, одам савдосидан жабрланган шахсга ҳам жисмоний, ҳам руҳий азоб ёки жиддий оғриқ туғдирадиган ҳар қандай ҳаракат қасддан содир этилади. Ёлғон, жиноят содир етиш усули сифатида, муайян ҳолатлар ёки ҳаракатлар ҳақида ёлғон маълумот беришдан иборат фаол ҳаракатлар орқали ва ҳолатларни ёки реал фактларни яшириш ёки яширишдан иборат ҳаракатсизлик орқали намоён бўлиши мумкин (масалан, қонуний иш жойи ҳақида ишга қабул қилиш пайтида ёлғон ваъдалар, жабрланувчининг ишлашга мажбур бўладиган ҳақиқий шароитларни яшириш ва бошқалар ёки ҳақ ҳақида операция давомида ёлғон ваъдалар-иш охирида ёки маълум бир календарь давридан кейин маълум бир миқдорда сўнг даромад бутун миқдорини тўлаш учун).</p> <p>Алдаш қуйидагиларни ўз ичига олади:</p> <ul style="list-style-type: none"> иш, маблағ ёки иш берувчининг табиати ҳақида ёлғон гапириш; меҳнат шароитлари ва / ёки иш ҳақи ҳақида алдаш; меҳнат шартномаси ёки хизмат шартномасининг мазмуни ёки қонунийлиги ҳақида ёлғон гапириш; оилани бирлаштириш ҳақидаги алдов; яхшиланган уй-жой ёки яшаш шароитлари ҳақида алдаш;	<p>Одам савдоси жиноятини шахсий манфаатлар йўлида ёки учинчи шахсларнинг манфаатларини кўзлаб одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётганга чалғитувчи ва зарар етказиш мақсадида ёлғон ёки бузиб кўрсатилган фактлар билан амалга оширилади.</p> <p>Алдаш билан бир қаторда кўп ҳолларда психологик манипуляция ҳам ишлатилади – бу қасддан алдашга асосланган ишонтириш усули ҳисобланади. Бунда шахс манипулятор тасвирланган ҳолатлар ҳақиқатлигига ишонади.</p> <p>Мисол учун, шахвоний эксплуатаци қилишдан олдин шахс, шу мақсадда фойдаланилаётган ва тақдирга тан берган бошқа жабрланганлар билан бир хонада бир неча ой давомида яшашга мажбур қилинади. Секин аста шахснинг фикрида бунга кўникиш пайдо бўлиб, онгида хулқ-атворнинг янги модели шакллана бошлайди. Шу билан бирга бу давр орасида унга бошқа йўл йўқлиги эслатиб турилади. Буни оқибатида аксарият ҳолларда шахс ўзи фоҳишалик қилишга розилик билдиради ҳамда фойдаланувчига нисбатан унинг адолатли шахс деб қабул қилади ва айтилган ишдан бош тортиши фойдаланувчига ёки бошқа шахсларга зарар келтириши мумкинлигини ўйлай бошлайди.</p> <p>Шунингдек, айрим ҳолларда қоидабузарликлар содир этилганлиги тўғрисида ҳолатлар уюштирилади ва фойдаланувчилар томонидан бу нарсалар тўғрилганлиги намойиш этилади ва уларнинг қарздорликларини ҳис қилишларига ундалади.</p> <p>Алдов оғзаки ёки ёзма бўлиши мумкин. Вояга етмаган шахсларни алдаш уларга ва/ёки уларнинг ота-оналарига (вакилларига) берилган ёлғон ваъдалар орқали амалга оширилиши мумкин.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	<p>қонуний қолиш ҳақида алдаш ва/ёки migrant мақомини олиш; сафар шартлари ва мақсадлари ҳақида ёлғон гапириш; никоҳ ёки фарзандликка олиш ҳақидаги ёлғон ваъдалар бериш; - таълим муассасаларига ўқишга кириши тўғрисида ёлғон ваъда бериш.</p>	
<p>2.11. Вазиятнинг қалтислигидан фойдаланиш.</p>	<p>Одам савдоси билан шуғулланувчиларнинг, шахс тушиб қолган оғир вазиятлардан фойдаланиши: уларнинг хавfli ижтимоий турмуш даражаси; ёши, ҳомиладорлик, касаллик, ногиронлик, жисмоний ёки руҳий ногиронлик ёки ақли заифлик туфайли юзага келган ҳолат; ноқонуний кириш ёки транзит ёки мақсад мамлакатда қолиш билан боғлиқ уларнинг хавfli жой. Заиф вазият: жабрланувчини изоляция қилиш, уларнинг қийин иқтисодий аҳволи, оилавий муаммолар ёки ижтимоий ресурсларнинг етишмаслиги ва бошқалар. Заифликни суиистеъмол қилиш қуйидаги ҳолларда ҳам қўлланилиши мумкин: қийин оила ёки шахсий вазият; таълим етишмаслиги / тил; ахборот етишмаслиги; иш берувчи томонидан назорат / эксплуататор; ноқонуний равишда мигрант мақомини олиш. Мажбурий меҳнат ҳолатларида заифлик мезонлари қуйидагиларни ўз ичига олиши мумкин: маҳаллий тил кўникмаларининг йўқлиги; маҳаллий қонунларни билмаслик; муқобил тирикчилик воситаларининг йўқлиги; диний ёки этник озчилик гуруҳига мансуб; ногиронлик ёки шахсни аҳолининг кўпчилигидан ажратиб турадиган бошқа хусусиятлар.</p>	<p>Заифлик заифликнинг ҳар қандай тури сифатида тушунилиши керак: ақлий, ҳиссий, оилавий, ижтимоий ёки иқтисодий. Бу одамни эксплуатацияни қабул қилишга мажбур қиладиган умидсиз вазиятлар мажмуасига ишора қилади, чунки улар ҳақиқий ва мақбул муқобилликка эга эмас.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
<p>2.12. Ҳокимиятни сууистеъмол қилиш.</p>	<p>Мансабдор шахс томонидан унинг хизмат вазибалари доирасига кирувчи ҳаракатларни бажармаслиги ёхуд мансабдор шахснинг ўз ваколатидан фойдаланиб, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсга таъсир кўрсатиши ёхуд ўз ваколатидан хизмат манфаатларига хилоф равишда фойдаланиши.</p>	<p>Жабрланувчининг кўрсатмасидан келиб чиқиб, унга қарши жиноий ҳаракатлар ўз лавозимидан учинчи шахс манфаатлари учун ёки шахсий мақсадларда фойдаланган ҳолда мансабдор шахс томонидан содир этилади.</p>
<p>2.13. Бошқа шахсни назорат қилувчи шахснинг розилигини олиш учун тўловлар ёки манфаатдор этиш эвазига оғдириб олиш.</p>	<p>Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 135-моддасида назарда тутилган ҳаракатларни содир этиб, шахсдан фойдаланиш учун шахслар ўртасида тузилган битим.</p> <p>Бошқа шахсни назорат қилувчи шахс—одам савдоси жараёнида ушбу кучдан фойдаланиб, жабрланувчини назорат қилувчи шахс.</p>	<p>Бошқа шахсни назорат қилувчи шахс: ота-оналар, фарзандликка олувчилар, васийлар ва бошқалар бўлиши мумкин.</p>
<p>2.14. Жисмоний қарамликдан фойдаланиш.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган шахс танасининг гиёҳвандлик воситалари, психотроп моддалар, алкогольли ичимликлар билан ўзаро таъсири натижасида юзага келадиган жисмоний ёки руҳий боғлиқлик.</p> <p>Хулқ-атворда юзага келадиган ўзгаришлар ва бошқа реакциялар билан тавсифланган ҳолат ҳар доим ўзларининг ақлий таъсирини қайта ҳис қилиш ва баъзан азоб-уқубатлардан қочиш учун бундай моддаларни узоқ муддатли ёки вақти-вақти билан қабул қилиш зарурати билан боғлиқ.</p>	<p>Одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар кўпинча жабрланувчилар учун гиёҳвандлик ёки психотроп боғлиқликни келтириб чиқаради. Бу улар учун иккита сабабга кўра фойдалидир.</p> <p>Стимуляторлар одам савдосидан жабрланган шахсга бир мунча вақт унутишга ёрдам беради, “яхши” кайфиятни яратади, бу эса ўз навбатида миждозларни хурсанд қилади.</p> <p>Бундан ташқари, одам савдоси билан шуғулланувчи шахсларга тўлиқ бўйсунушга эришади ва гиёҳвандлик ёки психотроп қарамликка тушиб қолган жабрланувчини осон бошқариш имконига эга бўлади.</p>
<p>2.15. Ҳуқуқлари ва манфаатларига жиддий зиён етказиши мумкин бўлган маълумотларни тарқатиш таҳдиди.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни кўрқитиш учун махфий маълумотлардан назорат механизми сифатида фойдаланиш. (оиласига интим характердаги маълумотларни ошкор қилиш таҳдиди ва бошқалар.)</p>	<p>Ҳуқуқлари ва манфаатларига жиддий зиён етказиши мумкин бўлган маълумотларни тарқатиш таҳдиди одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг кўрсатмаси асосида олинади.</p>
<p>2.16. Ҳаракат эркинлигини чеклаш.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсни эркинликдан маҳрум қилиш ёки муайян ҳудуд билан ҳаракат эркинлигини чеклаш орқали одатда, бошқа одамлар билан алоқа қилишнинг олдини олиш ёки меҳнат эксплуатациясини максимал даражада ошириш.</p>	<p>Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс кўпинча бошқалар билан мулоқотга киришишни олдини олиш ёки ишини меҳнат эксплуатациясини максимал даражада ошириш мақсадида эркинликдан маҳрум қилинади ёки муайян ҳудуд билан ҳаракат эркинлиги чекланади.</p> <p>Ҳаракат эркинлигини чеклаш соқчилар томонидан ёки видеокамералардан фойдаланган ҳолда амалга оширилиши мумкин.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
<p>2.17. ҲМҚОга хабар бериш билан таҳдид қилиш.</p>	<p>Жабрланувчининг мамлакатда бўлиши ноқонунийлиги тўғрисидаги ахборотни ошкор қилиш хавфи остида муайян ҳаракатларни амалга оширишни талаб қилиш.</p>	<p>Бу, одатда, муҳожирлар учун мамлакатда қолиш, уларнинг ҳолати ноқонуний бўлганда қўлланилади.</p> <p>Мажбурий меҳнат эксплуатацияси давомида иш ҳақининг йўқолишига; оила аъзоларини ишдан бўшатиш; меҳнат шароитларининг янада ёмонлашиши ёки имтиёзларнинг бекор қилиш каби таҳдидлар кўринишида намоён бўлиши мумкин.</p>
<p>3. Мақсад</p>		
	<p>Мақсад (эксплуатация) - одамлардан фойдаланиш бошқа шахсларнинг фоҳишалигидан фойдаланишни ёки улардан шахвоний фойдаланишнинг ўзга шакллари, мажбурий меҳнатни ёки хизматларни, қулликни ёхуд қулликка ўхшаш одатларни, эркисизлик ҳолатини ёхуд инсон аъзоларини, тўқималарини ва (ёки) хужайраларини ажратиб олишни англатади.</p>	
<p>3.1. Одамлардан фоҳишаликда фойдаланишнинг ўзга шакллари</p>	<p>Фоҳишаликдан фойдаланиш деганда , одам унинг ҳақ эвазига номуайян доирадаги жинсий шериклар билан шахвоний муносабатларга киришишидан мутгасил фойдаланиш тушунилади. Шахвоний фойдаланишнинг ўзга шакллари деганда одамнинг ундан порнографик тасвирлар тайёрлаш, бузуқ ҳаракатлар содир этиш ва бошқа мақсадларга фойдаланиш учун берилиши тушунилади.</p> <p>Одам савдосидан жабрланган шахсни фоҳишабозлик билан шуғулланишга, порнографик материалларни ишлаб чиқариш, тарқатиш ва айланмасини амалга ошириш, уларни сотиб олиш, сотиш ёки сақлаш мақсадида тайёрланадиган порнографик томошаларда қатнашишга, бошқа турдаги жинсий эксплуатация турларида фойдаланиш ёки жинсий характердаги бошқа ҳаракатларга мажбурлаш.</p>	<p>Эксплуатация – бу шахснинг ихтиёрига қарши бирор-бир иш ёки хизмат кўрсатишга ноқонуний мажбурлаш (мажбурлаш воситаси сифатида қўлланилувчи юридик, жисмоний ёки психологик омиллар) сабабли ушбу иш ва хизматларни бажаришни рад эта олмасликни англатади.</p> <p>Эксплуататор одам савдосидан жабрланганга турли таъсир ўтказиш чораларини қўллаши мумкин.</p> <p>Таъсир ўтказиш чоралари ўзига хос хусусиятларга эга бўлиши мумкинлигини инобатга олиш зарур, масалан:</p> <ul style="list-style-type: none"> ёмон шарт-шароитлардаги иш жойига ўтказиш; келгусида яхши ишларда ишлашга йўл қўймаслик; яшаш жойи ва кундалик эҳтиёжлардан маҳрум қилиш ва бошқалар. <p>Шахвоний хизматлар эксплуатацияси ҳолатида эксплуататор аниқ моддий манфаатни кўзлайди.</p> <p>Одатда, одам савдосидан жабрланган эксплуататорнинг доимий назорати остида бўлади ва шахвоний характердаги хизматларни мажбурлов остида ёки хизмат ҳаққи тўловини кутиб амалга оширади, лекин эксплуататор:</p> <ul style="list-style-type: none"> умуман ҳақ тўламайди ёки жуда ҳам кам миқдорда арзимас ҳақ тўлайди; кутилаётган тўловдан асоссиз равишда сезиларли миқдорда чегириб қолади.

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
		<p>Шаҳвоний хизматлар ёки порнографияда одам савдосидан жабрланган шахсдан мажбурий фойдаланиш эксплуататор ёки бошқа шахслар учун моддий даромад келтирувчи сердаромад фаолият саналади.</p>
<p>3.2. Шаҳвоний эксплуатациянинг бошқа шакллари (нотижорат шахвоний эксплуатация).</p>	<p>Жиноий хатти-ҳаракатни содир этган шахснинг ёки бошқа шахсларнинг мол-мулки ҳажмига бевосита таъсир қилмайдиган фаолият бўлиб, бу ўзаро расмий никоҳ (шу жумладан, кўпхотинлиликда), шаръий никоҳ ёки бошқа шунга ўхшаш яшаш турларида намоён бўлади.</p>	<p>Нотижорат шахвоний хизматлар эксплуатациясига биргаликда мажбурий яшаш ёки мажбурий никоҳ мисол бўла олади. Бу каби ҳолатлардаги муносабатларда моддий манфаатдорлик кўзланмайди.</p>
<p>3.3. Мажбурий меҳнат.</p>	<p>Мажбурий меҳнат – бу шахс ўз хизматларини ихтиёрий равишда таклиф қилмаган, ҳар қандай жазо таҳдиди остида ҳар қандай шахсдан талаб қилинадиган ҳар қандай иш ёки хизматни бажаришдир.</p> <p>Мажбурий меҳнат қуйидаги белгиларга эга: иш ёки хизматларни алдаш, мажбурлаш, зўравонлик ёки зўравонлик таҳдиди билан таъминлаш (ёки бажариш); зўравонлик ёки зўравонлик таҳдиди остида ўта оғир (ноқулай) иш шароитлари ва кун кўриш/яшаш шароитлари; зўравонлик ёки зўравонлик таҳдидини қўллаш орқали ҳар қандай вақтда меҳнат муносабатларини тўхтатиш имкониятини чеклаш ва маҳрум қилиш.</p> <p>Мажбурлаш қуйидаги белгиларга эга: ишчининг заиф аҳволини суиистеъмол қилиш; ҳаракатни чеклаш; изоляция/яккалаш; жисмоний ва жинсий зўравонлик; қўрқитиш ва таҳдидлар; шахсни тасдиқловчи ҳужжат ёки шахсий буюмларни мусодара қилиш ёки ушлаб туриш; иш ҳаққининг маълум миқдорини ушлаб қолиш; қарзни қоплаш (қарздорлик гирдоби), шунингдек,</p>	<p>Мажбурий меҳнат ҳолатини иш берувчининг меҳнат қонунчилигини бузган ҳолатидан ажрата олиш керак. Мисол учун, ходимга белгиланган давлатда иш ҳаққи учун белгиланган энг кам иш ҳаққини тўлашдан бош тортиш мажбурий меҳнат белгиси эмас. Бироқ, агар иш берувчи қонун билан тақиқланган мажбурий воситалар ва усулларни қўллаган ҳолда ишчининг иш жойини тарк этишига тўсқинлик қилса, бу фактлар мажбурий меҳнатнинг белгиси ҳисобланади. Мажбурий меҳнат ихтиёрига (ўз хоҳиш-иродаси ва иродасига) қарши ва жазоланиш таҳдиди остида (мажбурлаш йўли билан) амалга ошириладиган иш деб кўриб чиқирилиши зарур. Мажбурий меҳнат одам савдосидан жабрланган шахснинг хоҳиш-иродасига қарши мажбуран меҳнат қилишга ундаш бўлиб, бунда жабрланувчи бошқа ҳолатларда ўз эрки ва истагига кўра бу каби меҳнат шарт-шароитларга розилик бермаслигини, алдов (ёллаш) ва мажбурлаш орқали иш топишни англатади. Ҳаддан ташқари ноқулай иш шароитлари қуйидагиларни ўзида акс эттиради, масалан, хавфли иш (жиддий жароҳат ёки шикастланиш, шу жумладан ўлимга олиб келувчи омиллар), зарарли меҳнат шароити (қасалликларга олиб келувчи, шу жумладан мавжуд қасалликларни янада кучайтирадиган омиллар), ортиқча иш юктамаси (белгиланган меҳнат меъёрлардан ортиб кетувчи омиллар), белгиланган вақтдан ортиқ иш вақти (дам олиш ва овқатланиш вақтини чекланиши, бўш вақт назорати ва бошқалар), яъни меҳнатни муҳофаза қилиш ва ишлаб чиқариш хавфсизлиги талабларига жавоб бермайдиган меҳнат шароитлари.</p> <p>Ҳаддан ташқари ноқулай яшаш шарт-шароитлари ёмон ҳолатдаги маиший турар жойларни (авария ҳолатидаги, қурилиши тугалланмаган ёки бошқа яроқсиз бинолар/иншоотларда яшаш, санитария шароитларига</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	<p>мажбурий қарздорлик оқибатида юзага келган қарзларини тўлатиш мақсадида одам савдосидан жабрланган шахсни мажбуран ушлаб туриш.</p>	<p>жавоб бермайдиган жойлар, яшаш жойини эркин танлашни тақиқлаш) ўз ичига олади.</p> <p>Ҳар қандай вақтда меҳнат муносабатларини тугатиш тўғрисида онгли равишда розилик бериш имконининг чекланганлиги ва эркин қарор қабул қилиш истаги билдирилганда, иш берувчи томонидан жазоланиш ёки ишчининг саломатлигига таъсир кўрсатувчи вазиятни юзага келтирилади.</p> <p>Мажбурий меҳнат шароитида шахсни ушлаб туриш учун жазо таҳдиди сифатида қуйидаги кенг қамровли воситалар қўлланилиши мумкин бўлиб, улар бирор-бир кўринишдаги меҳнат ёки хизматни бажаришга мажбурлашни ўз ичига олади:</p> <ul style="list-style-type: none"> жисмоний ва психологик зўравонлик ва таҳдидлар; иш ҳаққининг кўп қисмини ушлаб қолиш, масалан, озиқ-овқат ва турар жой учун ортикча чегирмаларни ўзлаштириб олиш; иш берувчи тегишли меҳнат ҳаққини келишилган тартибда тўлаб бермаслик мақсадида шахснинг меҳнат ёки хизматини айна вақтдаги шарт-шароитда давом эттириши учун мажбурлаш мақсадида иш ҳаққини тўлаб бермай ушлаб қолиш ёки иш ҳаққидан қисман ушлаб қолиш; ўз меҳнат ҳаққини назорат қилиш ва даромадини эркин тасарруф этиш имкониятининг чекланганлиги; оила аъзоларига таҳдид қилиш; қарзлари билан манипуляция қилиш; яккалаш, яъни изоляция (бошқалар билан алоқада бўлишнинг қисман ёки тўлиқ чекланиши, масалан, телефон алоқалари ёки бошқа алоқа воситаларига чеклов қўйилиши ёки тақиқланиши кабилар); ўз оиласи ёки дўстларидан ажратиб қўйиш ва/ёки чекланган жойлардаги одамлар билан ишлаш ёки яшашга мажбур қилиш. Яккалаш, яъни изоляция бу каби ҳолатларда шахснинг ўз хоҳиш-иродасига қарши ушлаб туришни, яъни ёпиқ муҳитда ёки иш жойда сақлаш, бошқа ишга ўтиши, яшаш жойини ўзгартириши ёки ҳаракатланишини чекланишини ўз ичига олади. Бундан ташқари, шахс доимий ёки қисман назорат остида бўлиши мумкин.
<p>3.4. Қулликдаги эксплуатация ёки қулликка ўхшаш одатлар.</p>	<p>Қуллик – бу шахснинг аҳволи ёки ҳолати бўлиб, мазкур шахсга нисбатан бошқа бир шахснинг унга бўлган эгалик, мулкчилик ҳуқуқи саналади.</p> <p>Қулликка ўхшаш шароитлар – бу шахсни муайян</p>	<p>Қуллик – бу инсоннинг меҳнатидан фойдаланиш бўлиб, унга нисбатан мулкдорлик ҳуқуқига хос бўлган ваколатлар амалга оширилади, агар бу шахс ўз назоратидан ташқари сабабларга кўра ушбу меҳнатни (ишларни, хизматларни) бажаришдан бош торта олмаса.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	шарт-шароитларда сақлаш ёки ушлаб туриш, бошқа бир шахс томонидан бошқарилиши ёки шахсга нисбатан куч ишлатилиши, маълум хизматларни кўрсатиш учун алдов ёки зўравонликни қўллаш таҳдиди, шу жумладан, бирга яшашга қўндириш, биргаликдаги никоҳда яшаш учун мажбуран ушлаб туриш саналади.	
3.5. Жиноий фаолиятда фойдаланиш.	Жиноят содир этишга мажбурлаш.	<p>Шахсларни мажбуран уюшган жиноий гуруҳларга жалб қилиш ҳолатларида одам савдоси билан шуғулланувчининг ўзи ҳам иштирок этишади ҳамда бошқаришади.</p> <p>Одам савдосидан жабрланганнинг бундай жиноий гуруҳлардаги иштирок этишга жалб қилиниши баъзи жиноятларнинг хусусиятларига боғлиқ бўлиб, бунда унинг танаси жиноятни амалга оширишда муҳим ўрин тутади (ёпик биноларга дераза, панжара, туйнук ва бошқалар орқали кириш).</p>
3.6. Трансплантация учун инсон аъзолари ва тўқималарини ажратиб олиш.	Ўзбекистон Республикасининг Жиноят Кодексининг 133-моддасида назарда тутилган инсон аъзолари ёки тўқималарини ажратиб олиш билан боғлиқ ҳолатлар.	<p>Тиббий сабабларга кўра шошилиш жарроҳлик операцияси пайтида одам савдосидан жабрланганлар ва уларнинг яқинларининг розилигисиз органлари олинган ҳолатларга тааллуқли бўлади.</p> <p>Жабрланувчи пул мукофоти эвазига аъзоларидан бирини ажратиб олишга розилик бериши, лекин ушбу органни ажратиб олиш жараёнида жабрланувчидан розилик олинмаган ва огоҳлантирилмаган яна бошқа бир органни ажратиб олиш ҳолатлари ҳам бўлади.</p> <p>Бу ҳолат ҳақида жабрланувчи орадан бироз вақт ўтгач, саломатлиги тўсатдан ёмонлашгандан кейингина хабар топиши мумкин.</p>
3.7. Ноқонуний бола асраб олиш мақсадида боланинг ҳуқуқларини суиистеъмол қилиш.	Эксплуатацияда қўллаш мақсадида болани ноқонуний асраб олишга қаратилган ҳаракатлар.	Болани ноқонуний асраб олиш, агар болани эксплуатацияда (молиявий ёки бошқа мақсад ва манфаатлар учун суиистеъмол қилиш) қўллаш мақсадида амалга оширилса, одам савдосининг ажралмас қисми бўлиши мумкин.
3.8. Инсоннинг асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган фаолият билан шуғулланишга мажбурлаш.	Одам савдосидан жабрланган шахс томонидан қонун билан ҳимоя қилинадиган асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини бузилишига олиб келувчи фаолият билан шуғулланишга қаратилган ҳаракатлар.	Жабрланувчига нисбатан ноқонуний таъсир ўтказиш усулларини қўллаш орқали содир этилади.

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
II. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсларни идентификация қилиш мезонлари		
1. Жиний ҳаракатлар		
<p>1.1. Ёллаш.</p>	<p>Ёллаш белгилари куйидагилардан таркиб топган бўлиши мумкин:</p> <p>1) ёллаш мақсадида ёлгон маълумотлар бериш орқали алдов:</p> <p>жамоат жойлари тўғрисида маълумотлар (дам олиш жойлари, бўш иш ўринлари ярмаркалари, хорижий таълим муассасаларида таълим дастурларини ёритишга қаратилган тадбирлар, турли танлов мусобақалари кабилар);</p> <p>бевосита алоқадор шахслар (қариндошлар, танишлар);</p> <p>интернет орқали алоқалар;</p> <p>сайёҳлик, иш билан таъминлаш, миграция, танишув ёки никоҳни расмийлаштириш агентликлари орқали алоқалар;</p> <p>фарзандликка асраб олиш;</p> <p>оммавий ахборот воситаларида реклама жойлаштириш; чет эл фуқаролигини олиш учун ваъдалар;</p> <p>фирибгарлик;</p> <p>2) куйидаги усуллар ёрдамида мажбурлаш:</p> <p>одам савдосидан жабрланган – вояга етмаган шахс ва унинг яқинларига нисбатан зўравонлик қўллаш;</p> <p>ўғирлаш;</p> <p>никоҳга мажбурлаш;</p> <p>товламачилик (шантаж).</p>	<p>Ёллаш жараёни қандай шароитларда амалга оширилганлигидан қатъи назар, ушбу илованинг 2-бандида кўрсатилган мақсадларда фойдаланиш учун болани танлов орқали жалб этиш.</p> <p>Ёллаш деганда, жисмоний ёки жисмоний ёки юридик шахсларни излаш, танлаш ва ёллаш бўйича моддий манфаат эвазига бирор бир кўринишдаги фаолиятни ёлловчини манфаатини кўзлаган ҳолда бажариш, хизмат кўрсатиш тушунилади.</p> <p>Ёллаш жараёни келиб чиқиш, транзит ёки белгиланган давлатда ҳам амалга оширилиши мумкин. Ёллаш жисмоний шахслар томонидан ҳам (эркаклар, аёллар, оилавий жуфтликлар) ва юридик шахслар томонидан (турли хил юридик ва ноқонуний бандлик агентликлари, сайёҳлик агентликлари ва бошқалар) амалга оширилиши мумкин.</p> <p>Ишга ёллашда ёлгон маълумотлар куйидагилар бўлиши мумкин:</p> <p>таълим олиш имкониятлари;</p> <p>ишга жойлашиш шартлари;</p> <p>таклиф қилинган меҳнат шартномасининг қонунийлиги;</p> <p>чет элда оила аъзолари билан учрашиш имконияти;</p> <p>яшаш шароитлари;</p> <p>бошқа давлатда иш топиш ва унда яшаш учун зарур бўлган ҳуқуқий ҳужжатларни олиш;</p> <p>таклиф қилинган ишнинг моҳияти;</p> <p>таклиф қилинган иш ҳақи.</p>
<p>1.2 Ташиш (транспортировка).</p>	<p>Ушбу шахсни янада кўпроқ эксплуатация қилиш мақсадида одамни турли транспорт воситаларидан фойдаланган ҳолда ёки фойдаланмасдан давлат ҳудудида ёки чет элда бир жойдан иккинчи жойга кўчириш.</p>	<p>Ташиш / транспортировка қилиш куйидаги ҳолатларда амалга оширилиши мумкин:</p> <p>1) одам савдосидан жабрланган боланинг доимий яшаш жойи бўлган давлат ичидаги ҳудуддан бошқа ҳудудда (мамлакат ичкарисидаги одам савдоси) ёки чет элдаги (трансмилий одам савдоси) одам савдоси;</p> <p>2) транспорт воситаларидан фойдаланган (автомобиль, самолёт ва</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	<p>фойдаланиш ёки жинсий характердаги бошқа ҳаракатларга мажбурлаш.</p>	<p>Таъсир ўтказиш чоралари ўзига хос хусусиятларга эга бўлиши мумкинлигини инобатга олиш зарур, масалан: ёмон шарт-шароитлардаги иш жойига ўтказиш; келгусида яхши ишларда ишлашга йўл қўймаслик; яшаш жойи ва кундалик эҳтиёжлардан маҳрум қилиш ва бошқалар. Шаҳвоний хизматлар эксплуатацияси ҳолатида эксплуататор аниқ моддий манфаатни кўзлайди. Одатда одам савдосидан жабрланган бола эксплуататорнинг доимий назорати остида бўлади ва шаҳвоний характердаги хизматларни мажбурлов остида ёки хизмат ҳаққи тўловини кутиб амалга ошириди, лекин эксплуататор: умуман ҳақ тўламайди ёки жуда ҳам кам миқдорда арзимас ҳақ тўлайди; кутилаётган тўловдан асоссиз равишда сезиларли миқдорда чегириб қолади. Шаҳвоний хизматлар ёки порнографияда одам савдосидан жабрланган боладан мажбурий фойдаланиш эксплуататор ёки бошқа шахслар учун моддий даромад келтирувчи сердаромад фаолият саналади.</p>
<p>2.2. Шаҳвоний эксплуатациянинг бошқа шакллари (нотижорат эксплуатация).</p>	<p>Жиноий хатти-ҳаракатни содир этган шахснинг ёки бошқа шахсларнинг мол-мулки ҳажмига бевосита таъсир қилмайдиган фаолият бўлиб, бу ўзаро расмий никоҳ (шу жумладан, кўпхотинлиликда), шаръий никоҳ ёки бошқа шунга ўхшаш яшаш турларида намоён бўлади.</p>	<p>Нотижорат шаҳвоний хизматлар эксплуатациясига мажбурий биргаликда яшаш ёки мажбурий никоҳ мисл бўла олади. Бу каби ҳолатлардаги муносабатларда моддий манфаатдорлик кўзланмайди.</p>
<p>2.3. Мажбурий меҳнат.</p>	<p>Мажбурий меҳнат – бу шахс ўз хизматларини ихтиёрий равишда таклиф қилмаган, ҳар қандай жазо таҳдиди остида ҳар қандай шахсдан талаб қилинадиган ҳар қандай иш ёки хизматни бажаришдир. Мажбурий меҳнат белгилари камида куйидагиларни ўз ичига олади: иш ёки хизматларни алдаш, мажбурлаш, зўравонлик ёки зўравонлик таҳдиди билан таъминлаш (ёки бажариш); зўравонлик ёки зўравонлик таҳдиди остида ўта оғир (ноқулай) иш шароитлари ва кун кўриш/яшаш шароитлари;</p>	<p>Мажбурий меҳнат ҳолатини иш берувчининг меҳнат қонунчилигини бузган ҳолатидан ажрата олиш керак. Мисол учун, ходимга белгиланган давлатда иш ҳаққи учун белгиланган энг кам иш ҳаққини тўлашдан бош тортиш мажбурий меҳнат белгиси эмас. Бирок, агар иш берувчи қонун билан тақиқланган мажбурий воситалар ва усулларни қўллаган ҳолда ишчининг иш жойини тарк этишига тўсқинлик қилса, бу фактлар мажбурий меҳнатнинг белгиси ҳисобланади. Мажбурий меҳнат ихтиёрига (ўз хоҳиш-иродаси ва иродасига) қарши ва жазоланиш таҳдиди остида (мажбурлаш йўли билан) амалга ошириладиган иш деб кўриб чиқилиши зарур. Мажбурий меҳнат одам савдосидан жабрланганнинг хоҳиш-иродасига қарши мажбуран меҳнат қилишга ундаш бўлиб, бунда жабрланувчи бошқа ҳолатларда ўз эрки ва истагига кўра бу каби меҳнат шарт-шароитларга розилик бермаслигини, алдов (ёллаш) ва мажбурлаш орқали иш топишни англатади. Ҳаддан ташқари</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
	<p>зўравонлик ёки зўравонлик таҳдидини қўллаш орқали ҳар қандай вақтда меҳнат муносабатларини тўхтатиш имкониятини чеклаш ва маҳрум қилиш.</p> <p>Мажбурлаш ва жазо белгилари қуйидагиларни ўз ичига олади:</p> <ul style="list-style-type: none"> ишчининг заиф аҳволини суиистеъмол қилиш; ҳаракатни чеклаш; изоляция/яккалаш; жисмоний ва жинсий зўравонлик; қўрқитиш ва таҳдидлар; паспорт ва бошқа шахсий ҳужжатларни ёки шахсий буюмларини мусодара қилиш ёки ушлаб туриш; иш ҳаққининг маълум миқдорини ушлаб қолиш; қарзини қоплаш (қарздорлик гирдобини), шунингдек, мажбурий қарздорлик оқибатида юзага келган қарзларини тўлатиш мақсадида одам савдосидан жабрланган шахсни мажбуран ушлаб туриш.	<p>ноқулай иш шароитлари қуйидагиларни ўзида акс эттиради, масалан, хавфли иш (жиддий жароҳат ёки шикастланиш, шу жумладан ўлимга олиб келувчи омиллар), зарарли меҳнат шароити (касалликларга олиб келувчи, шу жумладан мавжуд касалликларни янада кучайтирадиган омиллар), ортиқча иш юкмаси (белгиланган меҳнат меъёрлардан ортиб кетувчи омиллар), белгиланган вақтдан ортиқ иш вақти (дам олиш ва овқатланиш вақтини чекланиши, бўш вақт назорати ва ҳ.к.), яъни меҳнатни муҳофаза қилиш ва ишлаб чиқариш хавфсизлиги талабларига жавоб бермайдиган меҳнат шароитлари.</p> <p>Ҳаддан ташқари ноқулай яшаш шарт-шароитлари ёмон ҳолатдаги маиший турар-жойларни (авария ҳолатидаги, қурилиши тугалланмаган ёки бошқа яроқсиз бинолар/иншоотларда яшаш, санитария шароитларига жавоб бермайдиган жойлар, яшаш жойини эркин танлашни тақиқлаш) ўз ичига олади.</p> <p>Ҳар қандай вақтда меҳнат муносабатларини тугатиш тўғрисида онгли равишда розилик беришнинг имконининг чекланганлиги ва эркин қарор қабул қилиш истаги билдирилганда, иш берувчи томонидан жазоланиш ёки ишчининг саломатлигига таъсир кўрсатувчи вазият юзага келтирилади.</p> <p>Мажбурий меҳнат шароитида шахсни ушлаб туриш учун жазо таҳдиди сифатида қуйидаги кенг қамровли воситалар қўлланилиши мумкин бўлиб, улар бирор бир кўринишдаги меҳнат ёки хизматни бажаришга мажбурлашни қамраб олади: жисмоний ва психологик зўравонлик ва таҳдидлар; иш ҳаққининг кўп қисмини ушлаб қолиш, масалан, озиқ-овқат ва турар жой учун ортиқча чегирмаларни ўзлаштириб олиш;</p> <p>иш берувчи тегишли меҳнат ҳаққини келишилган тартибда тўлаб бермаслик мақсадида шахснинг меҳнат ёки хизматини айни вақтдаги шарт-шароитда давом эттириши учун мажбурлаш мақсадида иш ҳаққини тўлаб бермай, ушлаб қолиш ёки иш ҳаққидан қисман ушлаб қолиш; ўз меҳнат ҳаққини назорат қилиш ва даромадини эркин тасарруф етиш имкониятининг чекланганлиги; оила аъзоларига таҳдид қилиш; қарзлари билан манипуляция қилиш; яккалаш, яъни изоляция (бошқалар билан алоқада бўлишни қисман ёки тўлиқ чекланиши, масалан, телефон алоқалари ёки бошқа алоқа воситаларига чеклов қўйилиши ёки тақиқланиши кабилар); ўз оиласи ёки дўстларидан ажратиб қўйиш ва/ёки чекланган жойлардаги одамлар билан ишлаш ёки яшашга мажбур қилиш.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
		<p>Яккалаш, яъни изоляция бу каби ҳолатларда шахснинг ўз хоҳиш-иродасига қарши ушлаб туришни, яъни ёпиқ муҳитда ёки иш жойда сақлаш, бошқа ишга ўтиши, яшаш жойини ўзгартириши ёки ҳаракатланишини чекланишини ўз ичига олади.</p> <p>Бундан ташқари шахс доимий ёки қисман назорат остида бўлиши мумкин.</p>
<p>2.4. Қулликдаги эксплуатация ёки қулликка ўхшаш одатлар.</p>	<p>Қуллик – бу шахснинг аҳволи ёки ҳолати бўлиб, мазкур шахсга нисбатан бошқа бир шахснинг унга бўлган эгалик, мулкчилик ҳуқуқи саналади.</p> <p>Қулликка ўхшаш шароитлар – бу шахсни муайян шарт-шароитларда сақлаш ёки ушлаб туриш, бошқа бир шахс томонидан бошқарилиши ёки шахсга нисбатан куч ишлатилиши, маълум хизматларни кўрсатиши учун алдов ёки зўравонликни қўллаш таҳдиди, шу жумладан бирга яшашга кўндириш, биргаликдаги никоҳда яшаш учун мажбуран ушлаб туриш саналади.</p>	<p>Қуллик – бу инсоннинг меҳнатидан фойдаланиш бўлиб, унга нисбатан мулкдорлик ҳуқуқига хос бўлган ваколатлар амалга оширилади, агар бу шахс ўз назоратидан ташқари сабабларга кўра ушбу меҳнатни (ишларни, хизматларни) бажаришдан бош торта олмаса.</p>
<p>2.5. Жиноий фаолиятда фойдаланиш.</p>	<p>Жиноят содир этишга мажбурлаш.</p>	<p>Болаларни мажбуран уюшган жиноий гуруҳларга жалб қилиш ҳолатларида катталарнинг ўзи ҳам иштирок этади ҳамда бошқаради.</p> <p>Болаларнинг бундай жиноий гуруҳларда иштирок этишга жалб қилиниши баъзи жиноятларнинг хусусиятларига боғлиқ бўлиб, бунда боланинг танаси жиноятни амалга оширишда муҳим ўрин тутаети (ёпик биноларга дераза, панжара, туйнук ва бошқалар орқали кириш).</p>
<p>2.6. Трансплантация учун инсон аъзолари ва тўқималарини ажратиб олиш.</p>	<p>Ўзбекистон Республикасининг Жиноят Кодексининг 133-моддасида назарда тутилган инсон аъзолари ёки тўқималарини ажратиб олиш билан боғлиқ ҳолатлар.</p>	<p>Тиббий сабабларга кўра шошилиш жарроҳлик операцияси пайтида болалар, одам савдосидан жабрланган болалар ва уларнинг яқинларини розилигисиз органлари олинган ҳолатларга тааллуқли бўлади.</p> <p>Жабрланувчи пул мукофоти эвазига аъзоларидан бирини ажратиб олишга розилик бериши, лекин ушбу органни ажратиб олиш жараёнида жабрланувчидан розилик олинмаган ва огоҳлантирилмаган яна бошқа бир органни ажратиб олиш ҳолатлари ҳам бўлади.</p> <p>Бу ҳолат ҳақида жабрланувчи орадан бироз вақт ўтгач, саломатлиги тўсатдан ёмонлашганидан кейингина хабар топиши мумкин.</p>
<p>2.7. Ноқонуний бола асраб олиш мақсадида боланинг ҳуқуқларини суиистеъмол қилиш.</p>	<p>Эксплуатацияда қўллаш мақсадида болани ноқонуний асраб олишга қаратилган ҳаракатлар.</p>	<p>Болани ноқонуний асраб олиш, агар болани эксплуатацияда (молиявий ёки бошқа мақсад ва манфаатлар учун суиистеъмол қилиш) қўллаш мақсадида амалга оширилса, одам савдосининг ажралмас қисми бўлиши мумкин.</p>

Асосий турлари	Белгилари	Белгилари учун тушунчалар
2.8. Тиланчилик билан шуғулланишга мажбурлаш.	Одам савдосидан жабрлаган болани тиланчилик билан шуғулланишга мажбурлаш.	<p>Ўткинчи шахсларнинг болаларга нисбатан ачиниш эҳтимолининг юқорилигидан фойдаланиш мақсадида бўлган катталар, баъзан оналар болаларни тиланчилик қилишга мажбур қилишади ва садақа беришга ундовчи вазиятни юзага келтиришади.</p> <p>Ёш болали аёлларни тиланчилик қилишга мажбурланган ҳолатларда тўпланган барча даромадлар ёки тиланчиликдан тушган тушумларнинг аксарияти эксплуататорлар томонидан ўзлаштирилади.</p>
2.9. Инсоннинг асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган фаолият билан шуғулланишга мажбурлаш.	Одам савдосидан жабрланган бола томонидан инсоннинг қонун билан ҳимояланадиган асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини бузилишига олиб келувчи фаолият билан шуғулланишга қаратилган ҳаракатлар.	Жабрланувчига нисбатан ноқонуний таъсир ўтказиш усулларини қўллаш орқали содир этилади.

Одам савдосидан жабрланган ёки одам
савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган
шахсларни идентификация қилиш ва қайта
йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга
9-илова

Намуна

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
Ўзбекистон Республикаси
Ташқи ишлар вазири

“ _____ ” _____ 2020 йил

**Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс
сифатида эътироф этиш тўғрисида
ҚАРОР**

(ваколатли давлат органининг номи ва мутахассиснинг лавозими ва Ф.И.О)

(одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахснинг яшаш манзили,
туғилган йили ва Ф.И.О.) билан боғлиқ бўлган ҳужжатлар билан танишиб чиқиб

ҚУЙИДАГИЛАР АНИҚЛАНДИ

Жумладан,

(аниқланган ҳолатнинг қисқача тавсифи)

Юқоридагилардан келиб чиқиб, “Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида”ги
Ўзбекистон Республикасининг Қонунига асосан

ҚАРОР ҚИЛАМАН

1. Дастлабки идентификация _____

(туғилган йили, Ф.И.О)

билан амалга оширилди ҳамда у одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган
шахс ҳисоблансин ва тан олинсин.

2. _____,

(туғилган йили, Ф.И.О)

одам савдосидан жабрланган сифатида тахмин қилинаётган шахсни тан олиш тўғрисидаги маълумотнома берилсин ва йиғилган материални келгусида кўриб чиқиш учун Қонунда белгиланган тартибда Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича _____ худудий комиссияга юборилсин.
(худудий комиссия номи)

_____
(масъул орган ёки муассаса ходимининг лавозими)

_____
(Ф.И.О., имзо)

20 __ йил “ ____ ” _____

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан
жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни
идентификация қилиш ва қайта йўналтириш
тартиби тўғрисидаги низомга
10-илова

Намуна

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга
қарши курашиш бўйича Фарғона шаҳар
худудий комиссияси раиси, Фарғона
шаҳар ҳокими

_____ (Ф.И.О.)

2020 йил “___” _____

**Шахсни одам савдосидан жабрланган деб топиш тўғрисида
ҚАРОР**

Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича _____
худудий комиссияси томонидан, _____
_____ манзилда яшовчи

_____ (Ф.И.О., туғилган йили)

_____ билан боғлиқ материаллар кўриб чиқилди.

Материалларни ўрганиш давомида қуйидагилар,

АНИҚЛАНДИ:

(аниқланган ҳолатнинг қисқача тавсифи)

Жумладан, _____,

Юқоридагилардан келиб чиқиб, “Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида”ги
Ўзбекистон Республикасининг Қонунига асосан

ҚАРОР ҚИЛАМАН

1. Яқуний идентификация _____
(Ф.И.О., туғилган йили)

билан амалга оширилди ҳамда у одам савдосидан жабрланган деб ҳисоблансин ва
тан олинсин.

2. Одам савдосидан жабрланган деб тан олинган _____ га
(Ф.И.О., туғилган йили)

нисбатан хавфни баҳолаш, хавфсизлик режаси ва эҳтиёжлар рўйхати тасдиқлансин.

3. Одам савдосидан жабрланган шахсни тан олиш тўғрисидаги маълумотнома
берилсин.

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга 11-илова

Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсни идентификация қилиш ва қайта йўналтириш СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахс тўғрисида хабардор бўлган шахс	Ваколатли органлар ва ташкилотларга хабар беради.	Зудлик билан
2-босқич	Ваколатли органлар ва ташкилотлар	<p>1. Дастлабки идентификацияни амалга оширади (розилигидан қатъи назар).</p> <p>2. Вояга етмаган шахсни одам савдосидан жабрланган ҳамда одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс деб топиш тўғрисидаги қарор унинг розилигидан қатъи назар, ўн олти ёшга тўлган вояга етмаган шахсга нисбатан эса унинг ихтиёрий розилиги билан, қонуний вакилнинг ва (ёки) ҳомийлик ҳамда васийлик органи вакилининг, тегишли ихтисослаштирилган муассаса вакиллари вакилининг мурожаати асосида қабул қилинади.</p> <p>3. Вояга етмаган шахснинг оиласини қидириш ёки унга васийлик ёхуд ҳомийлик белгилаш чораларини кўради.</p> <p>4. Вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссияга хабар беради.</p>	5 иш кунидан кечиктирмасдан
3-босқич	Вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссия	Одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахсни идентификация қилган ваколатли давлат органининг мутахассиси билан биргаликда ҳуқуқ ва қонуний манфаатларни таъминлаш учун ихтисослаштирилган муассасаларга қайта йўналтиради.	Қарор қабул қилингандан сўнг

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
4-босқич	Ваколатли давлат органи	<p>1. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахс, одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган вояга етмаган шахс ота-онаси, уларнинг ўрнини босувчилар қарамоғидан маҳрум бўлган ёки ўз оиласининг қаердалигини билмаса, дастлабки идентификацияни амалга оширган ваколатли давлат органнинг мутахассиси бошқа ваколатли давлат органлари билан ҳамкорликда вояга етмаган шахснинг оиласини қидириш ёки унга васийлик ёки ҳомийлик белгилаш чораларини кўради.</p> <p>2. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган тўғрисида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар беради.</p>	Дастлабки идентификация жараёнида ҳамда қарор қабул қилингандан сўнг
5-босқич	Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва унинг ҳудудий бўлинмалари	Вояга етмаган савдоси жиноятларини содир этишда иштирок этган шахсларни жинойий жавобгарликка тортиш учун терговга қадар текширув, суриштирув, дастлабки тергов ҳаракатларини амалга оширади.	Қонуний вакил ва (ёки) ҳомийлик ҳамда васийлик органи вакилининг, тегишли ихтисослаштирилган муассаса вакиллари ва розилиги билан ЖПК доирасидаги муддатлар
6-босқич	Ваколатли орган	<p>1. Тўпланган ҳужжатларни яшаш жойи бўйича ҳудудий комиссияга юборади.</p> <p>2. Ихтисослаштирилган муассасаларга юборади.</p>	<p>1. Қарор қабул қилингандан сўнг</p> <p>2. Шахснинг розилигидан сўнг</p>
7-босқич	Ҳудудий комиссия	<p>1. Вояга етмаган шахсни одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахс деб тан олиш учун якуний идентификацияни амалга оширади.</p> <p>2. Якуний идентификация қилиш зарур ҳолатлар ойдинлаштирилгандан ва аниқлаштирилгандан кейин коллегия тарзда қарор қабул қилади.</p> <p>3. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахс билан якка тартибда ишлаш шахсий режасини тасдиқлайди.</p>	15 кун ичида, қўшимча ҳужжатларни сўраб олиш талаб этилганда эса, бир ойгача бўлган муддатда

Одам савдосидан жабрланган ёки одам
савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган
шахсларни идентификация қилиш ва қайта
йўналтириш тартиби тўғрисидаги низомга
12-илова

Намуна

**Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг шахсий
маълумотларини ошкор этмаслик тўғрисида
КЕЛИШУВ БИТИМИ**

Мен, _____,
(Ф.И.О)

_____
(муассаса номи ва лавозими)

_____нинг олдиндан ёзма рухсатисиз
(Ф.И.О)

тўпланган шахсий маълумотларни ошкор этмаслик мажбуриятини ўз
зиммамга оламан.

_____
(Ф.И.О)

_____
(Ф.И.О)

_____
(сана)

Вазирлар Маҳкамасининг
2021 йил 8 февралдаги 60 -сон қарорига
2-илова

**Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий
реабилитацияси ва мослашувини амалга ошириш ҳамда уларга
ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

ижтимоий реабилитация – одам савдосидан жабрланган шахсларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш, уларни одам савдоси жиноятлари билан шуғулланувчи шахсларнинг таҳдидларидан ҳимоя қилиш, етказилган зиён ўринини қоплаш, уларни жамиятда ўз ўринини топиб кетишида ёрдам кўрсатишга қаратилган бошқа чора-тадбирлар мажмуи;

қайта мослаштириш – одам савдосидан жабрланган шахсларнинг оилаларида ва жамиятда психологик, ижтимоий-иқтисодий, ижтимоий-маданий муносабатларини қайта тиклаш жараёни;

масъул котиб – одам савдосидан жабрланган шахсларни ижтимоий реабилитация қилиш ва қайта йўналтириш бўйича Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича ҳудудий комиссиянинг масъул ваколатли ходими;

ҳимоя остидаги шахс – одам савдосидан жабрланган ёки одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахс;

ҳимояни таъминловчи субъектлар – ҳимоя қилишни таъминлаш тўғрисида қарор қабул қилувчи органлар ва ҳимоя қилишни таъминлаш тўғрисида жиноят ишини юритаётган, терговга қадар текширувни амалга ошираётган, суриштирув, дастлабки тергов органлари.

3. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш ушбу Низомга 1-иловага мувофиқ схема бўйича амалга оширилади.

**2-боб. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий
реабилитациясига ёрдам кўрсатиш тартиби**

4. Идентификация қилиш жараёнларидан сўнг одам савдосидан жабрланган шахслар Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича ҳудудий комиссияга (кейинги ўринларда – ҳудудий комиссия)

муурожаат қилган кундан бошлаб, ҳудудий комиссия масъул котиби одам савдосидан жабрланган шахсларни рўйхатга олиш журналига рўйхатга олади ва қуйидаги ҳаракатларни амалга оширади:

хавфни баҳолашни амалга оширади;

хавфсизлик режасини тузади (заруратга кўра);

эҳтиёжлар рўйхатини белгилайди;

одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш бўйича шахсий режасини тузади ҳамда унинг бажарилиши мониторингини амалга оширади;

одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш бўйича шахсий режасини амалга оширишда одам савдосидан жабрланган шахсларга ҳамроҳлик қилади;

одам савдосидан жабрланган шахсларни зарурат бўлганда, бошқа ташкилотлар ва муассасаларга ёрдам кўрсатиш учун юборади;

Одам савдосидан жабрланган шахсларга ёрдам бериш бўйича Республика реабилитация маркази ҳамда Вояга етмаганларга ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш марказларига жойлаштиради;

чет эл фуқароси бўлган одам савдосидан жабрланган шахсларни аниқлаш ва ватанига қайтариш зарурлиги тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги билан биргаликда Ўзбекистонда аккредитациядан ўтган хорижий давлатнинг дипломатик ваколатхонаси ёки консуллик муассасасини хабардор қилади.

5. Масъул котиб одам савдосидан жабрланган шахслар билан алоқа ўрнатади ва биринчи учрашувда қуйидаги маълумотларни тақдим этади:

ижтимоий реабилитация бўйича кўрсатиладиган ёрдам турлари, уни олиш шартлари ва тартиби;

одам савдосидан жабрланган шахслар ҳақидаги маълумотдан фойдаланиш ва уни сақлаб қолиш.

6. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий реабилитациясига ёрдам кўрсатиш Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича ҳудудий комиссиялар томонидан амалга оширилади.

7. Маълумот тақдим этилганидан сўнг одам савдосидан жабрланган шахслар масъул котибга ушбу Низомга 2-иловага мувофиқ ижтимоий реабилитация ёрдамига розилик билдириш учун ариза тақдим этади.

8. Масъул котиб одам савдосидан жабрланган шахслар билан ҳамкорлик қилган кундан бошлаб уч иш кунидан кечиктирмай, ушбу Низомга 3-иловага мувофиқ хавфни баҳолашни амалга оширади.

9. Масъул котиб хавфни баҳолашни бошлашдан олдин одам савдосидан жабрланган шахсларга баҳолашнинг мақсади ва улардан фойдаланиш тартиби ҳамда ушбу маълумотлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлган субъектлар рўйхатини тушунтиради.

10. Масъул котиб одам савдосидан жабрланган шахслар билан ҳамкорлик қилган кундан бошлаб уч иш кунидан кечиктирмай, ушбу Низомга 3-иловага мувофиқ хавфни баҳолашни амалга оширади.

11. Хавфни баҳолаш қуйидаги йўналишларда амалга оширилади:
шахсларнинг тиббий ҳолати (жисмоний ва психологик ҳолат);
зўравонлик таҳдидининг мавжудлиги;
одам савдосидан жабрланган шахсларнинг оилавий муносабатлари;
одам савдоси билан шуғулланувчи шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш имконияти;

чет эл фуқароси бўлган одам савдосидан жабрланган шахсларни ватанига қайтариш тартиби;

одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларни болалар муассасаларига жойлаштириш зарурати.

12. Зарурат бўлганда, масъул котиб одам савдосидан жабрланган шахслар, билан биргаликда уч иш кунидан кечиктирмай, ушбу Низомга 4-иловага мувофиқ хавфсизлик режасини ишлаб чиқади.

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ҳаёти ва соғлигини муҳофаза қилишни таъминлаш билан боғлиқ хавфсизлик режасининг алоҳида тадбирлари «Жабрланувчиларни, гувоҳларни ва жиноят процессининг бошқа иштирокчиларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни талабларига мувофиқ ишлаб чиқилади.

13. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларга нисбатан хавфни баҳолашда унинг қонуний вакили ва (ёки) психолог иштирок этиши шарт. Хавфни баҳолаш вояга етмаган шахсларнинг ёши ва жинсини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

14. Хавфни баҳолаш якунлари бўйича ҳудудий комиссия масъул котиби одам савдосидан жабрланган шахслар билан биргаликда бир кун муддатда ушбу Низомга 5-иловага мувофиқ эҳтиёжлар рўйхатини ишлаб чиқади.

15. Масъул котиб эҳтиёжлар рўйхатини баҳолашдан олдин одам савдосидан жабрланган шахсларга баҳолашнинг мақсади улардан фойдаланиш, ушбу маълумотлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлган давлат органлари рўйхати тушунтиради.

16. Эҳтиёжлар рўйхати одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий, тиббий, психологик, ҳуқуқий, таълим, маиший ва бошқа эҳтиёжларини баҳолашни ўз ичига олади.

17. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларнинг эҳтиёжлар рўйхатини баҳолашда қонуний вакил ва (ёки) психолог иштирок этади. Эҳтиёжлар рўйхатини баҳолаш вояга етмаган шахсларнинг ёши ва жинсини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

18. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг эҳтиёжларини баҳолаш тугагандан сўнг масъул котиб беш иш куни ичида комиссия раисига ишлаб чиқилган ҳужжатларни мувофиқлаштириш ва тасдиқлаш учун ҳудудий комиссия аъзоларини чақириш, шунингдек, зарур ҳолларда хавфсизлик режасини ишлаб чиқиш ва тасдиқлашни таклиф қилади.

Ҳудудий комиссия қоида тариқасида, ҳужжатларни одам савдосидан жабрланган шахсларнинг иштирокисиз кўриб чиқади.

19. Масъул котиб томонидан ишлаб чиқилган ҳужжатларни муҳокама қилади, заруратга бўлганда, муайян соҳада махсус билимга эга бўлган шахсларни жалб қилади ҳамда ҳужжатларни ўзгартириш бўйича таклифлар киритади.

20. Хавфни баҳолаш, шунингдек, хавфсизлик режаси ва эҳтиёжлар рўйхати комиссия қарори билан тасдиқланади.

3-боб. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режаси

21. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режаси (кейинги ўринларда – шахсий режа) масъул котиб томонидан ушбу Низомга 6-иловага мувофиқ хавфни баҳолаш, хавфсизлик режаси ва эҳтиёжлар рўйхати асосида ишлаб чиқилади.

22. Шахсий режада қуйидаги ёрдам турларини таъминлашга қаратилган тадбирлар назарда тутилиши мумкин:

вақтинча яшаш жойи (бошпана);

бепул таржимон билан таъминлаш;

одам савдосидан жабрланган шахсларга тушунарли бўлган тилда, уларнинг қонунчиликда мустаҳкамланган ҳуқуқларига оид маслаҳат ва маълумот бериш;

ҳужжатларни тиклаш;

тиббий, психологик, ҳуқуқий ва моддий ёрдам;

иш билан таъминлаш, таълим ва касбий тайёргарлик курсларини бепул тақдим этиш;

вояга етмаган шахсларнинг оилаларини ёки васийларини тиклаш;

одам савдосидан жабрланган шахсларнинг фарзандларини мактабгача таълим муассасаларига бепул жойлаштириш.

23. Ҳудудий комиссиялар дастлабки идентификацияни амалга оширувчи давлат органи томонидан шахсни одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахслар сифатида эътироф этиб, зарур ёрдам олиш учун қайта йўналтириганда мазкур шахсларга вақтинча бошпана, тиббий, психологик, ҳуқуқий ёрдам, таржимон хизматларидан бепул фойдаланиш ҳамда бошқа зарур ёрдамларни кўрсатади.

Агар одам савдосидан жабрланган шахслар вояга етмаган фарзандлари билан биргаликда аниқланса, улар фарзандлари билан бирга вақтинча бошпана билан таъминланади, шу билан бирга болалар ижтимоий реабилитация ва мослашиш бўйича хизматларни ҳам олишади.

24. Шахсий режада одам савдосидан жабрланган шахсларга ёрдам олиш учун қайси мутахассис ёрдами зарурлиги белгилаб берилади. Шахсий режа одам савдосидан жабрланган шахсларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда уч ойдан кам бўлмаган муддатга тузилади.

25. Шахсий режа ҳудудий комиссия раиси томонидан тасдиқлангандан сўнг одам савдосидан жабрланган шахсларга ёрдам кўрсатиш ишлари бошланади.

26. Масъул котиб шахсий режанинг сифатли ва белгиланган муддатларда бажарилишини назорат қилади, зарур ҳолларда ҳудудий комиссия раисига тақдимнома киритади.

27. Ҳудудий комиссия томонидан зарурат туғилганда, шахсий режага тегишли ўзгартиришлар киритилиши мумкин. Бунда масъул котиб томонидан мазкур ўзгартиришлар комиссия аъзолари билан келишилгандан сўнг ҳудудий комиссия раиси томонидан тасдиқланади.

28. Одам савдосидан жабрланган шахсларни ижтимоий реабилитация қилиш чоралари қуйидаги ҳолларда тўхтатилади ёки муддатидан олдин тугатилади:

ижтимоий реабилитация мақсадларига эришилганда;

одам савдосидан жабрланган шахслар ижтимоий реабилитациядан бош тортса;

одам савдоси билан боғлиқ ҳолатлар содир этилмаганлиги ҳақида асослантирилган қарор қабул қилинса.

29. Бунда ёлғон хабар берган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгарликка тортилади ва етказилган зарарни қоплаш чоралари кўрилади.

30. Одам савдоси билан боғлиқ ҳолатлар содир этилмаганлиги аниқланса, одам савдосидан жабрланган шахслар билан яқка тартибда ишлаш шахсий режаси бекор қилинади, ижтимоий реабилитация ишлари тўхтатилади ҳамда бу ҳақда шахсий режани бажарувчи масъул шахслар ва ҳудудий комиссия аъзоларига маълумот юборилади.

4-боб. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ҳамда мослашувига ёрдам кўрсатиш тартиби

31. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ҳамда мослашувига ёрдам кўрсатиш ҳудудий комиссиялар ва Вояга етмаганлар ишлари бўйича ҳудудий идоралараро комиссиялар томонидан нодавлат нотижорат ташкилотлари билан биргаликда амалга оширилади.

32. Масъул котиб томонидан одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режаси ишлаб чиқилади ва ҳудудий комиссия раиси томонидан тасдиқланади.

Шахсий режада ушбу Низомнинг 22-бандида белгиланган чора-тадбирлар назарда тутилади.

33. Одам савдосидан жабрланган вояга етмаган шахсларни ҳимоя қилиш бўйича тузилган шахсий режа лойиҳасини Вояга етмаганлар ишлари бўйича ҳудудий идоралараро комиссияларга белгиланган тартибда кўриб чиқиш ва тасдиқлаш учун бир иш куни мобайнида киритилади.

5-боб. Одам савдосидан жабрланган шахсларни ҳимоя қилиш тартиби

34. Ҳимояни таъминловчи субъектларнинг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

одам савдосидан жабрланган шахслар учун хавфни баҳолаш ва хавфсизлик режасини тасдиқлаш;

одам савдосидан жабрланган шахслар рўйхатини тасдиқлаш;

шахсий режанинг ҳимояни таъминловчи субъектларнинг ваколатига тааллуқли қисмини бажаришга кўмаклашиш;

меҳнат соҳасидаги ваколатли давлат органининг мутахассиси томонидан аниқланган муаммоларни ҳал қилишда, шахсий режанинг бажарилишини мониторинг қилиш жараёнида кўмаклашиш.

35. Ҳимояни таъминловчи субъектлар белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун қуйидаги ҳуқуқларга эга:

хавфни баҳолаш, хавфсизлик режаси, эҳтиёжлар рўйхати ва шахсий режани аниқлаштириш ҳамда кўшимча ва ўзгартиришлар киритиш бўйича таклифлар киритиш;

давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллари, ваколатлари доирасида нодавлат нотижорат ва халқаро ташкилотлар (келишилган ҳолда) экспертларини шартнома асосида мутахассис сифатида жалб қилиш;

ҳимояни таъминловчи субъектлар фаолияти тартибини ўзгартириш бўйича таклифлар киритиш;

ҳимояни таъминловчи субъектлар ваколатига тааллуқли масалалар бўйича давлат органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларидан жабрланувчига тааллуқли материалларни талаб қилиш ва олиш.

36. Одам савдосида гумон қилинаётган шахсларни топиш мақсадида идентификация қилиш ва қайта йўналтиришни амалга оширувчи давлат органлари билан ҳамкорлик қилиш истагини билдирган одам савдосидан жабрланган шахсларга “Жабрланувчиларни, гувоҳларни ва жиноят процессининг бошқа иштирокчиларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ хавфсизлик чоралари таъминланади.

Одам савдосидан жабрланган деб тан олинган чет эл фуқароларига ёки фуқаролиги бўлмаган шахсларга унинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириши ҳолатларидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасида вақтинча бўлиш ҳуқуқи берилади.

37. Одам савдосидан жабрланган шахсларни келиб чиқиш мамлакатига ёки ўзлари доимий яшайдиган давлатга қайтариш Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ амалга оширилади.

6-боб. Яқунловчи қондалар

38. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш жараёнларини молиялаштириш ва моддий-техник жиҳатдан таъминлаш Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети маблағлари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

39. Мазкур Низом талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг
ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни
ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
1-илова

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш
СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Ваколатли орган ёки худудий комиссия	<p>1. Одам савдосидан жабрланган деб тахмин қилинаётган шахсларга ёрдам кўрсатиш зарурати бўлганда уларга ёрдам кўрсатиш ва ҳимоя қилиш бўйича ихтисослаштирилган муассасага юборади.</p> <p>2. Одам савдосидан жабрланган деб тан олинган шахсларни худудий комиссия томонидан ихтисослаштирилган муассасага юборилади.</p>	Шахснинг розилиги олингандан кейин
2-босқич	Худудий комиссия масъул котиби	<p>1. Одам савдосидан жабрланган шахсларни рўйхатга олиш журналида қайд этади.</p> <p>2. Одам савдосидан жабрланган шахсларга нисбатан хавфни баҳолашни амалга оширади.</p> <p>3. Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг хавфсизлик режасини тузади (агар зарурат бўлса).</p> <p>4. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан биргаликда эҳтиёжлар рўйхатини белгилайди.</p> <p>5. Комиссия раисига ишлаб чиқилган ҳужжатларни мувофиқлаштириш ва тасдиқлаш учун тақдим этади, худудий комиссия аъзоларини чақириш таклифини киритади.</p>	Зудлик билан Уч кун ичида Уч кун ичида Бир кун муддатда Беш кун ичида

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
3-босқич	Худудий комиссия	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одам савдосидан жабрланган шахсларга нисбатан хавфни баҳолайди, хавфсизлик режаси ва эҳтиёжлар рўйхатини ўрганиб чиқади. 2. Одам савдосидан жабрланган шахсларга нисбатан хавфни баҳолаш, хавфсизлик режаси ва эҳтиёжлар рўйхатини тасдиқлайди. 3. Одам савдосидан жабрланган шахсларга нисбатан хавфни баҳолаш, хавфсизлик режаси ва эҳтиёжлар рўйхати асосида одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режасини ишлаб чиқади ва худудий комиссия раисига тасдиқлаш учун юборади.	Яқуний идентификация жараёнида
4-босқич	Худудий комиссия раиси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режасини тасдиқлайди. 2. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режасининг тегишли бандларини муддатида бажариш мақсадида масъул шахсларга етказиш учун худудий комиссия масъул котибига топширади.	Камида уч ой муддатга тузилади
5-босқич	Худудий комиссия масъул котиби	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режасини масъул шахсларга етказилади. 2. Одам савдосидан жабрланган шахслар билан якка тартибда ишлаш шахсий режаси сифатли ва белгиланган муддатларда бажарилишини назорат қилади.	Шахсий режа тасдиқланган куни Режада белгиланган муддатларда

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг
ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни
ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
2-илова

**Ижтимоий реабилитация ёрдамини олиш учун розилик ҳақида
АРИЗА**

Мен, _____,
(ариза берувчининг Ф.И.О)

ихтиёрий равишда ижтимоий реабилитация ёрдамларини олишга розиман.

Шунингдек, мен буни тасдиқлайман:

- 1) ушбу Низомнинг 23-бандида белгиланган ёрдам олиш тартиб-қоидалари ҳақида маълумот берилди;
- 2) менга ёрдам берадиган шартларни қабул қиламан.

_____
Ариза берувчининг имзоси

_____
сана

_____
Масъул котиб имзоси

_____
сана

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг
ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни
ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
3-илова

Хавфни баҳолаш

Мутахассис Ф.И.О: _____

Ариза берувчининг Ф.И.О: _____

Сана _____

	Омиллар	Ҳа	Йўқ	Билмайман
	Одам савдосидан жабрланган (<i>кейинги ўринларда ОСЖ</i>) ҳолатининг мавжудлиги			
1. Соғлиги	- жароҳатлар			
	- сурункали касаллик белгилари			
	- травматик стресс бузилиши			
	- ногиронлик			
	- ҳаёт учун хавфли шароитлар			
	- оғриқлар			
	- руҳий касалликлар			
	- ҳомиладорлик			
	- тана тўқимасининг бузилиши			
	- жинсий йўл билан юқадиган инфекциялар			
	- сил касаллиги			
	- ОИВ/ОИТС			
	- безгак			
	- бошқа касалликлар (<i>тушунтириши</i>)			
2. Зўравонликка таҳдид	одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар томонидан ОСЖга нисбатан ўтмишдаги таҳдидлар			
	одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар томонидан ОСЖга ҳозирги вақтдаги таҳдидлар			
	ОСЖнинг оила аъзоларига таҳдидлар			
	ОСЖ ва унинг оила аъзоларига нисбатан товламачилик			
	ОСЖни мажбурлаш			
	ОСЖни таъқиб қилиш			
	ОСЖнинг одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар билан ҳозирги кунда алоқаси мавжудлиги			

	Омиллар	Ҳа	Йўқ	Билмайман
	одам савдоси билан шуғулланувчи шахсларнинг ОСЖ яшаш манзилини хабардорлиги			
	одам савдоси билан шуғулланувчи шахсларнинг ОСЖ телефон рақамини хабардорлиги			
	одам савдоси билан боғлиқ ҳолатнинг давомийлиги: - 1 ойдан 6 ойгача; - 6 ойдан 1 йилгача; - 1 дан 3 йилгача; - 5 йилдан ортиқ.			
	ОСЖ боришга қўрқадиган жойларнинг мавжудлиги			
	одам савдоси билан шуғулланувчи шахсларнинг хавфлилик даражаси (<i>шафқатсизлиги, жиноий гуруҳнинг уюшганлик даражаси, уларнинг сони, қуролга эгалиги</i>)			
	бошқа ҳолатлар			
3. Оилавий муносабатлари	одам савдоси билан шуғулланадиган шахсларнинг ОСЖ қариндошлари билан алоқаси			
	одам савдосига алоқадор бўлган шахслар орасида яқин таниш ва қариндошларининг мавжудлиги			
	ОСЖ оила аъзоларининг одам савдосидан жабрланганлигидан хабардорлиги			
	ОСЖни яшаш жойида унга нисбатан хавфнинг мавжудлиги			
	бошқа ҳолатлар			
4. Жиноят иши жараёни	ОСЖ бўлган мамлакатда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаати			
	ОСЖ ўз мамлакатадаги ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаати			
	ОСЖ ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилмоқчилиги			
	ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан чора-тадбирлар амалга оширилганлиги			
	жиноят иши қўзғатилганлиги			
	ҳозирда одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар қўлга олинганлиги			
	ОСЖнинг яшаш ҳудудида одам савдоси жиноятида гумонланаётган шахсларнинг мавжудлигидан хабардорлиги			
	ОСЖнинг ноқонуний фаолиятдаги иштироки учун жиноий жавобгарликка тортилиши хавфининг мавжудлиги			
	бошқа ҳолатлар			

	Омиллар	Ҳа	Йўқ	Билмайман
5. Ватанга қайтариш	ОСЖ ватанга қайтиб келганидан сўнг тақроран ОСЖ бўлиш хавфи ёки бошқа турдаги зўравонликларга дучор бўлиш хавфи мавжудлиги			
	ОСЖ ватанга қайтиб келгандан сўнг ижтимоий, шу жумладан, оғир оилавий шароити, ишсизлик ва бошқа муаммоларга дучор бўлиш хавфи мавжудлиги			
	ОСЖ қайтиб келгандан кейин қайта мослашувига таъсир қилиши мумкин бўлган ижтимоий, маданий ёки диний омиллар мавжудлиги			
	бошқа ҳолатлар			

Мутахассис изоҳи: _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг
ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни
ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
4-илова

Хавфсизлик режаси

Мутахассис Ф.И.О: _____

Ариза берувчининг Ф.И.О: _____

Бошланган сана _____

Муддатнинг тугаш санаси _____

Т/р	Хавфсизлик чоралари	Тадбирлар	Муддати	Изоҳ

Масъул котиб _____
имзоси

Ариза берувчи _____
имзоси

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг
ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни
ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
5-илова

Эҳтиёжлар рўйхати

Мутахассис Ф.И.О: _____
Ариза берувчининг Ф.И.О: _____
Сана _____

Эҳтиёж	Ҳа/йўқ
Ижтимоий-тиббий	
Тиббий ёрдам	
Касалхонага ётқизиш	
Терапевт билан маслаҳатлашиш	
Психотерапия маслаҳати / психиатр	
Психотерапия	
Гинеколог билан маслаҳатлашиш	
Невропатолог билан маслаҳатлашиш	
Нарколог маслаҳати	
Даволаш / дорилар	
ОИВ/ОИТС текшируви	
Жинсий йўл билан юқадиган инфекцияларни текшириш	
Спиртли ичимликларни истеъмол қилишдан ёки гиёҳвандликдан даволаш	
Умумий саломатлик (тушунтириш)	
Психологик	
Шахсий маслаҳат	
Психологик қўллаб-қувватлаш	
Биргаликда хатти-ҳаракатлар билан ишлаш	
Оила ва яқин атроф-муҳит билан алоқаларни тиклашга кўмаклашиш	
Жароҳатдан кейинги профилактика	
Ижтимоий қўллаб-қувватлаш	
Ҳуқуқий	
Шахсни тасдиқловчи ҳужжатларни тиклашда кўмаклашиш	
Оилавий ҳуқуқ соҳасидаги маслаҳат (никоҳдан ажралиш, эр-хотиннинг мол-мулкани бўлиш ва бошқалар)	
Мерос ҳуқуқи соҳасидаги маслаҳат (қонун бўйича мерос, ноқонуний васият ва бошқалар устидан шикоят қилиш)	
Уй-жой ва коммунал низолар бўйича маслаҳат (ноқонуний кўчириш ва бошқалар)	

Эҳтиёж	Ҳа/йўқ
Меҳнат ҳуқуқи соҳасидаги маслаҳат (ишда тиклаш, ноқонуний ишдан бўшатиш, иш ҳақини тўламаслик ва бошқалар)	
Жиноий процессда адвокатни қўллаб-қувватлаш (суриштирув, тергов ҳаракатларини ўтказиш босқичида ва суд жараёнида, шу жумладан, етказилган зарарни қоплашда ёрдам бериш ва бошқалар)	
Маъмурий ҳуқуқ соҳасидаги маслаҳат (болаларни ҳимоя қилиш, ҳужжатларни тиклаш ва бошқалар)	
Маъмурий жараёнда адвокатни қўллаб-қувватлаш (болаларни ҳимоя қилиш ва бошқалар)	
Тадбиркорликни бошлаш бўйича маслаҳат	
Ижтимоий-маиший	
Гуманитар ёрдам (кийим-кечак, озиқ-овқат ва бошқалар)	
Моддий ёрдам	
Шахсни тасдиқловчи ҳужжатлар тўловлари (жарималари) қопланишини таъминлаш	
Бепул таржимон билан таъминлаш	
Терговга қадар текширув, суриштирув ва дастлабки тергов жараёнларида ОСЖ транспорт харажатларини қоплаш	
Касбий қайта тайёрлаш	
Таълим олиш	
Ишга жойлашиш	
Хавфсиз яшаш жойи (бошпана)	
Янги уй топиш	
Шахсий гигиена воситалари (тиш чўткаси ва пастаси, совун, сочиқ, шампун, аёллар учун шахсий гигиена воситалари ва бошқалар)	
Жабрланувчи шахсларнинг болаларини парвариш қилиш воситалари (тагликлар, хўл рўмолча, ўзгарувчан маҳсулотлар, шунингдек, бутилкалар, болалар аралашмаси ва боланинг эҳтиёжларини қондирадиган бошқа маҳсулотлар)	
Чет эл фуқаролари учун ўзбек тилини ўрганиш учун бепул имконият яратиш	
Ички саёҳат учун тўлов	
Бошқа эҳтиёжлар	

Мутахассис изоҳи:

Одам савдосидан жабрланган шахсларнинг
ижтимоий реабилитацияси ва мослашувини амалга
ошириш ҳамда уларга ёрдам кўрсатиш ва уларни
ҳимоя қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
6-илова

**Одам савдосидан жабрланган шахс билан якка
тартибда ишлаш шахсий режаси**

Мутахассис Ф.И.О: _____

Ариза берувчининг Ф.И.О: _____

Бошланган сана _____

Муддатнинг тугаш санаси _____

Т/р	Хизмат номи ва тадбирлар	Тадбирларни амалга ошириш	Амалга ошириш муддати	Ёрдам кўрсатувчи ташкилот	Хизмат натижаси

